

Viastr, -leston

3*23

VLADIMÍR BENEŠ
A. MORNŠTAJNOVÁ
M. KUKOVIČOVÁ
VENEZIA

Užijte si dovolenou bez starostí

Co je dobré vědět, když se chystáte na dovolenou? Aneb rady pro cestovatele

Léto se nezadržitelně blíží a spolu s ním i plánování různých výletů a dovolených. Mnoho z nás bude cestovat více než v jiných měsících roku. Ať už cestujete jen svátečně, nebo jste protřelí cestovatelé, pojištění Allianz Travel vám zaručí klidný spánek. Například léčebné výlohy pojištění Allianz Travel, kryje do neomezené výše.

Služby jako pojištění odpovědnosti, pojištění zavazadel, nonstop asistenční služba, ale i právní pomoc v zahraničí, jsou samozřejmostí.

U příležitosti 30. výročí Allianz na českém trhu, navíc až do 30. srpna získáte cestovní pojištění Allianz Travel se slevou 30 %.

- Pojištění stornovacích poplatků k cestovnímu pojištění Allianz Travel se vztahuje nejen na zakoupené zájezdy od cestovních kanceláří, ale i na cestování po vlastní ose. Nemůžete odcestovat kvůli nemoci a celou dovolenou jste si zajišťovali takříkajíc na vlastní pěst? Nevadí, uhradíme cenu

letenek i ubytování až do výše vynaložených nákladů, pokud zvolíte pojištění bez spoluúčasti.

- S pojištěním stornovacích poplatků neotálejte. Pokud kupujete službu dlouho dopředu, máte na to 21 dnů. Zbývá-li do plánovaného odjezdu méně, než 30 dní, je potřeba pojištění storna sjednat nejpozději do dalšího dne od nákupu dovolené.
- Odjíždíte-li na dovolenou, je vhodné mít sjednané i kvalitní pojištění majetku pro případ nenadálých situací, které mohou nastat doma během vaší nepřítomnosti.
- V případě, že cestujete do exotických destinací, je na místě předem zjistit nutnost očkování proti některým nemocem.
- Před cestou také doporučujeme podívat se na webové stránky MZV ČR, kde najdete důležité rady pro cestování do vaší destinace, případně aktuální upozornění na rizikové oblasti.

→ Více na www.allianz.cz

Nedovolte, aby vaším nejtěžším zavazadlem při cestě na dovolenou, byly starosti!

Stanislav Bernard
spolumajitel Rodinného pivovaru Bernard

Stejně jako před čtyřmi lety, kdy jsme s manželkou vyrazili na pouť poprvé, jsme měli to štěstí na zajímavá setkání. Znovu jsme zažili, jak se nám spousta lidí snaží vyjít vstříc, a znovu jsme si potvrdili, že je pro nás mnohem příjemnější být tam, kde se sejdou lidé, povídají si, smějí se; zkrátka tam, kde je cítit člověčina.

Ale popořádku. Před čtyřmi lety přišla manželka Helena, která ráda chodí pěšky, s tím, že bychom mohli podniknout něco jako pouť. Mě to zpočátku moc nelákalo, tehdy jsem spíš jezdil na horském kole nebo se věnoval aktivnějšímu pohybu a chůze mi přišla moc pomalá, možná lání. Nakonec jsem si ale řekl, že by to mohlo být hezké, takové putování krajinou spojené s určitou svobodou. Vyrazili jsme pěšky z Humpolce a za měsíc jsme kolem jižní hranice naší republiky došli až do Chebu. Zafňbilo se nám to natolik, že jsme hned další rok plánovali z Chebu pokračovat dál přes Krušné hory na sever. Jenže přišel covid, další rok to bylo podobné a loni jsme dokončovali Návštěvnícké centrum, takže se nám podařilo navázat až letos.

Vyložené bych vypíchl dva momenty. Zprv si Krušné hory pamatuji před mnoha lety; zničené a úplně mrtvé lesy. Byli jsme tam tenkrát na běžkách a ta krajina byla skutečně bezútěšná, až hororová. A dneska tu jsou snad nejhezčí lesy v celé republice. Když se přirodě dá šance, dokáže se úžasně zregenerovat. Druhým momentem byl fakt, že jsme v krásné krajině potkali pouze pár lidí. Zkrátka to není turisticky přečpaná lokalita, což nás mile potěšilo.

Poučení z minula jsme měli ještě lehčí batůžky a ubytování jsme si opět zajišťovali den ze dne přes skvělou aplikaci mapy.cz. Jednou jsme psali do penzionu, kde v okolí nebylo nic dalšího, a přišla odpověď od paní, že mají vol-

nou jen takovou komůrku, ale ať teda dorazíme. Na místě nám řekla, že by normálně odmítla, ale že jí na té naší pouti něco zaujalo, a tak nakonec svolila. Její manžel byl Ind, a když jsme se dali do řeči, zjistili jsme, že pochází z Arunáčaly, z jednoho duchovního centra Indie, které jsme kdysi s Helenou navštívili. Bylo to opravdu moc hezké setkání, kdy u nás potkáš člověka přesně z toho místa, kde jsi ty sám strávil intenzivní čas. Jiný den jsme došli do vesnice, kdy byl penzion s naším pivem: taková vesnická hospůdka, ale se skvělým hospodským, který naše pivo, mimochodem výborně ošetřené, čepoval již triadvacet let. Penzion vedl sám, s úklidem mu pomáhala maminka a ještě po práci chodila do kuchyně jeho žena. Měl navařenou gulášovku a koprovku, do hospody se začali trousit štamgasti a já si tam připadal téměř jako doma. Protiklad k tomu: když jsme přespávali v novém, moderním penzionu, který byl pěkný, ale večer tam v restauraci kromě nás seděli dva lidé. Opět jsme se utvrdili v tom, že význam venkovské hospody je nenahraditelný. Společnost bohužel čím dál víc směřuje k oddělenosti ve virtuálním světě a na sociálních sítích a tady se člověk cítil jako politý živou vodou. Protože když se spolu lidé dokážou potkat, různé názory vybuchají, vyčistí se atmosféra a vztahy. Treba se i pohádají, ale dají šanci tomu, aby se uvolnila energie. Kdežto ve virtuálním pseudosvětě se ty sociální bubliny akorát uzavírají do sebe a rozpory i rozdíly se prohlubují.

Proto vám přeji, abyste (nejen) léto strávili pospolu, aby bylo plné milých setkávání, příjemných náhod a lidských příběhů.

Držte se!

vlastní cestou 3²³

obsah

červenec — srpen — září

redakce
Stanislav Bernard, Boris Dočekal,
Zdeněk Mikulášek, Markéta Navrátilová,
Aneta Slavíková
design
Štěpán Malovec
tisk
Indigoprint, s. r. o.
vydavatel
Rodinný pivovar Bernard, a. s.

Vaše připomínky a náměty můžete zasílat na zdenek.mikulasek@bernard.cz
Magazín Vlastní cestou je zaregistrován na Ministerstvu kultury ČR
pod evidenčním číslem MK ČR E 14164.

koláž na obálce > Michaela Kukovičová, z cyklu Za oponou

04 — Vladimír Beneš
rozhovor

10 — Bludička
povídka Viktorie Hanišové

14 — Warrior Challenge
fotoreportáž

22 — Michaela Kukovičová
lahůdka ze světa výtvarného umění

26 — Alena Mornštajnová
rozhovor

30 — Z pivovaru
novinky z pivovaru

31 — Kvalifikovaný souhlas
fejton Ondřeje Neffa

32 — Dawson City: Poklad
komiks (Jaromír 99 / J. Rudiš)

34 — Arrivederci, Venezia
reportáž

38 — Zřícenina hradu Rokštejn
Vysočina a okolí

Příští revoluce bude mozková

říká

Vladimír Beneš

Jedinou entitou srovnatelnou s lidským mozkem je vesmír

Kolik toho o lidském mozku víme?
Otázka je špatně položená, protože já vůbec netuším, kolik mozku využíváme, neznáme jeho kapacitu – a tím pádem nevím, co je sto procent. Mozek vás o většině toho, co dělá, vůbec neinformuje. Proč by to také dělal? Nebude vám říkat, jak vám udržuje krevní cukr a teplotu, jak se vám stará o imunitu, jak dělá základní věci typu chůze, což je velmi složitý mechanismus, a přesto se vám to nenamáhá oznámit. Stejně tak vám v noci neříká, jak vám generuje sny; do vědomí ústí minimum, opravdu zlomeček.

Jak to, že to stále netušíme?
Nedá se to poznat, protože používáte mozek, aby poznal mozek samotný; předmětem jeho zkoumání je on sám. Mluvíme o 86 miliardách nervových buněk, což je nepředstavitelné číslo. Mluvíme o jednom trilionu spojů, pozor, trilionu! Jedna nervová buňka se skládá z milionů součástí, z nichž některé mohou fungovat de facto nezávisle, mluvíme dále o 80 chemikáliích, které zaručují přenos, a délka nervových vláken je u jednoho lidského mozku 850 tisíc kilometrů: to znamená více než dvacetkrát kolem rovníku. To máme všichni v hlavě. Taková entita nemá nikde obdoby, jedinou srovnatelnou je vesmír. Určitě ne třeba celosvětová síť internetu, to je proti tomu dětská hračka.

Pardon za banální otázku, ale jak něco takového mohlo vzniknout?

To není banální, to je možná základní otázka. Zvířata mají mozek taky, ale u člověka došlo nějakým mechanismem k tomu, že začal komunikovat a rozvíjet se. Znáte Harariho?

Jistě, izraelský autor skvělých knih Homo sapiens a Homo deus.
Píše o tom, jak jsme před sedmdesáti tisíci lety vyrazili na sever a neandrtálci nám natloukli, tak jsme zase jako bezvýznamné opice dřepěli ve východní Africe. Ale když byli muži na lovu, ženské se mezi s sebou při sbírání bobulí a hlídání dětí začaly bavit. Z tohoto drbání vznikla komunikace, takže když jsme po dvaceti tisících letech zase vyrazili na neandrtálce, tak jsme je snadno vyhledali. Kde to celé vzniklo, to nevím, ale vzniklo to nedávno, protože Homo sapiens je tady dva miliony let. Stihli jsme vyvraždit všechny ostatní druhy Homo, posledním byl Homo floresiensis, zhruba 12 tisíc let před naším letopočtem, pět tisíc let děláme civilizace; jako bychom tu nebyli, planeta si nás ani nevšimla, proč by si také všimla zlomečku vteřiny ve svém životě.

Takže vývoj lidského mozku do dnešní podoby vlastně netrval nijak dlouho.
To je cvaknutí, dinosauři tady byli 150 milionů let a i to je v celém životě planety pořád kratičká, bezvýznamná úsečka, dva miliony let člověka typu Homo na tom grafu ani nejdou vidět, a už vůbec ne těch posledních sto let, kdy jsme se přemnožili na osm

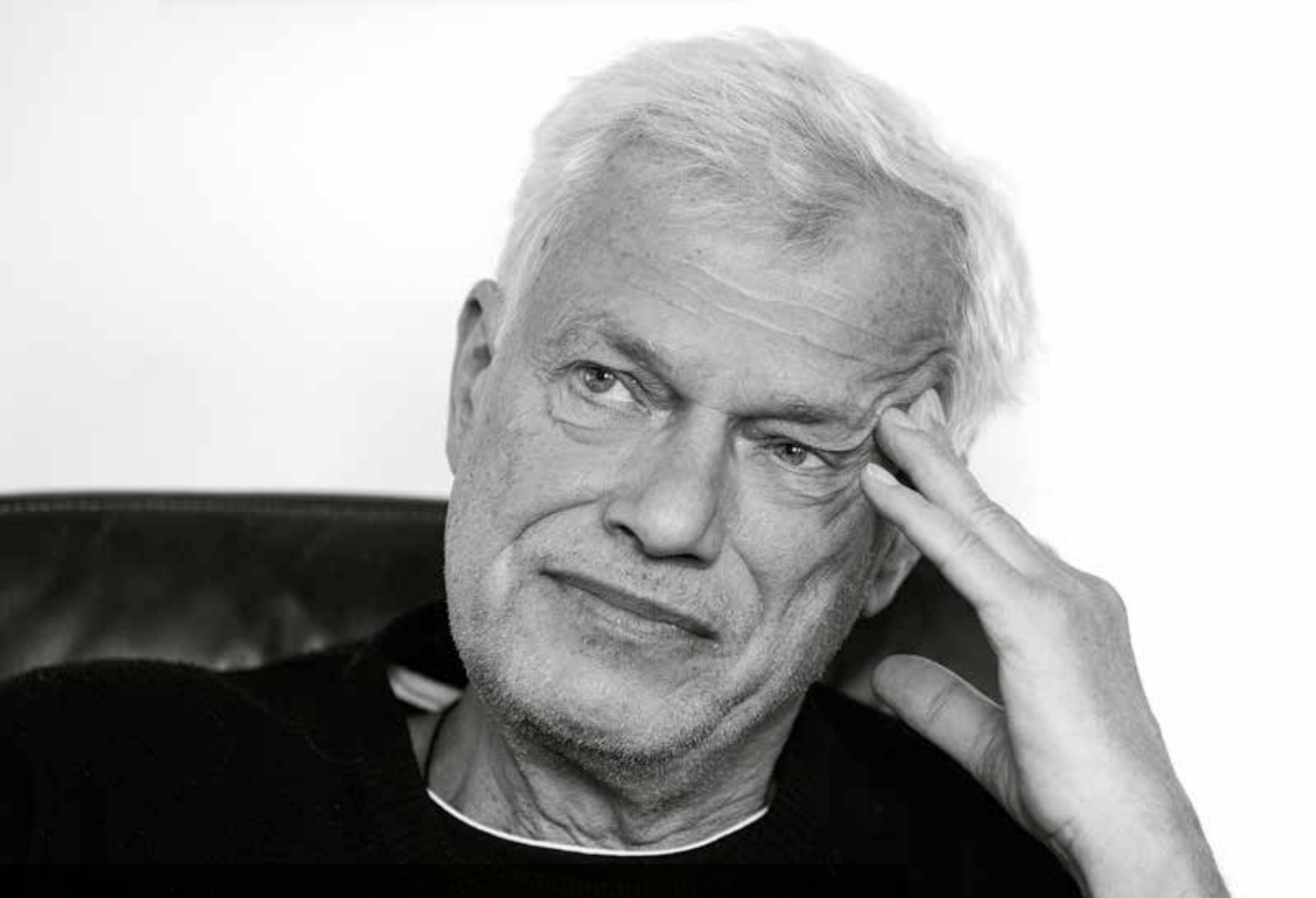
miliard. Plno Homo sapiens vydrží se slovní zásobou dvě stě slov, primáti dokážou rozeznat kolem pěti set zvuků, takže se zase nepřeceňujme, to je arogance nás lidí, že jsme se postavili na vrchol pyramidy. Přezijete atomové záření? Štír ano. Když vás hodím z druhého patra, budete mrtvý: plno zvířat ani neví o tom, když z takové výšky spadne. Zase tak úspěšný druh nejsme.

Jak to myslíte?
Prý ničíme planetu – prdlajs. I kdyby všechny jaderné zbraně vybuchly, za třicet, čtyřicet nebo padesát tisíc let se z toho Země v pohodě oklepe. Zvířatům je úplně jedno, že máme všechny technologie, těm jenom škodíme, nejsme pro ně špičkou pyramidy, ale zlým, nebezpečným druhem. Přesto je pro mě lidský mozek vrcholem, opravdu ano. Ovšem z velmi materialistického přístupu, snažím se mu nějakým stylem pomoci.

Byl mozek starších lidí typu Homo jiný?
Mozky se nedochovají, jen kosti. Z tohoto pohledu jsme coby neurochirurgové trochu arogantní, protože tvrdíme, že jsme nejstarší medicínská disciplína – z toho prostého důvodu, že archeologové vykopali lebky s dírami. Lidé už tehdy určitě i vypouštěli abscesy a dávali si bylinky, ale to nikdo nevykope, a tím pádem nedoloží.

Trepanace lebky se dlouho rovnala neurochirurgie?
Skoro všechny civilizace to dělaly až do konce 18. století. S výjimkou Číňanů, protože tam to jeden lékař navrhnul císaři, ten ho nechal popravit a metoda skončila. Mistři byli Francouzi a nejvíc to dělali Inkové v Peru. Jejich oblíbeným sportem byl souboj těžkými kyji a ti, kteří nebyli zrovna Federeři, dostávali do hlav a oni jim je opravovali. Nebyla to pravá neurochirurgie v moderním slova smyslu, ale uměli spravovat otevřené zlomeniny.

Byli dobří?
Dělali i plastiky lebky, dokázali do nich dát kovovou destičku. V 50. letech minulého století dokonce dva peruánští neurochirurgové v Limě vytáhli z muzea takzvaný tumi skalpel, vysterilizovali ho, pořídili si i dobové jehličky a střívka, kterými to Inkové sešivali, vyčíhali si nějakého ševce s epidurálním hematodem – a tímhle ho udělali. Tvrdí se, že operace jim trvala čtrnáct minut, to mým

„Lidský mozek je pro mě vrcholem. Ovšem z velmi materialistického přístupu, snažím se mu pomoci.“

mladým tady bude trvat hodinu, a švec odešel domů bez nejmenších problémů. Inkové to měli vymakané se vším všudy.

Jak dlouho se trepanace dělaly?
Tisíce let, ale pak jsme toho jako obor nechali, když se na konci 18. století objevily špitály. Dřív se trepanace dělaly doma, na ulici, kdekoli, jenže ve špitálech vyskočila úmrť na infekce z deseti procent na sto. Až pak se kolem roku 1850 začaly objevovat právě peruánské lebky s dírami, to byl ohromný vědecký hit, ostatně Paul Broca, který jako první popsal řečové centrum, má daleko víc publikací o starých lebkách – měl jednu z největších sbírek. Na konci 19. století, když jsme se naučili předcházet infekcím ran, začali někteří odvažní chirurgové operovat nervový systém

a od té doby je vývoj neurochirurgie de facto lineární. Byť i opravdu samostatnou disciplínou se stává až po druhé světové válce.

Byly zlomem moderní zobrazovací metody?
Když se objevilo CT a pak magnetická rezonance, najednou jsme prvně věděli, co jdeme dělat.

Opravdu?
Předtím bylo vrcholem operace otevřít tvrdou plenu a teprve pak člověk zíral, co jde dělat. Mnohdy tam nenašel nic, tak ji zase zavřel. Do té doby jsme měli jen metody, které ukazovaly nepřímé známky tlaku, ne nádor samotný. S příchodem CT a MR jsme mohli začít být proaktivní. U složitých věcí strávím dnes víc času koukáním na snímky než samotnou operací. Také se

za obě – CT a MR – udělovaly Nobelovy ceny. V 90. letech jsme měli tyto zobrazovací metody a k chirurgii nebyla alternativa, takže jsme operovali úplně všechno a vládla mentalita bojových pilotů: splnit cíl i za tu cenu, že rozflákám vedlejší vesnici. Pak se objevila radiochirurgie a endovaskulární techniky, najednou přišla alternativa. Takže jsme naopak získali mentalitu pilota aerolinek: když něco zaskřípe, hned šup dolů.

Jak se to všechno projevilo ve výsledcích?
Absolutně. Za první světové války měla americká armáda nařízení, že voják s poraněním míchy musí být urgentně odeslán domů, aby se ještě setkal s rodinou před nevyhnutelnou smrtí. Teď přežívají, jsou na vozících, chodit nebudou nikdy, ale žijí.

Jsmo mnohem bezpečnější než naši otcové, zároveň hodnotíme výsledky daleko detailněji než oni. Mezi válkami se řešilo, jestli pacient přežil, nebo zemřel – ale jestli byl přeložen do jiné instituce nebo šel do „vymírací jámy“, to už tam nebylo. Když mu bilo srdce a dýchal, zařadili ho mezi úspěšné.

Kdy se to změnilo?

Ještě před objevem CT: když měl pacient neurologický deficit, který vyžadoval denní pomoc druhé osoby, byl to špatný výsledek. Podle toho se to hodnotilo léta letoucí. Teď jdeme do ještě daleko jemnějších nuancí včetně neuropsychologie či drobných mentálních poruch. Naší snahou je dostat

Existují i na toto doporučené postupy, takzvané guidelines?

Ale jo, těch je plno pro každou chorobu, jenže to máte jako dopravní značky: dá vám to jenom rámeček. Když dají policajti na ulici čtyřicítku, dělají to proto, že jinou nemají, nemají značku 36 ani 42. Vy tam pak stejně musíte sám zjistit, jakou rychlostí jet, abyste si ani nerozflákal auto, ale ani nezdržoval všechny ostatní. Totéž platí v medicíně. Všechny randomizované studie vám dávají obecný a mezinárodně srozumitelný rámeček, ale nakonec dojde na to, že to musíte probrat s tím jedním daným člověkem. A on si musí vybrat.

Našel jste za desetiletí v oboru odpověď?

Je to případ od případu, musíte se umět s lidmi bavit a také je někam vést. Víte mimochodem, kdo tohle u nás zkoušel jako první? Stalin. Říkalo se tomu závažné léčebné postupy. A neuspělo to. Protože je tu věda – a pak umění medicíny. Věda je jednodušší, to jsou tyhle guidelines: něco, co si přečtete, poslechnete si na sjezdu, odkoukáte v praxi kolegů... Umění je individuální, tam tohle všechno najednou nestačí

Co tvoří rozdíl mezi lékařem a umělcem?

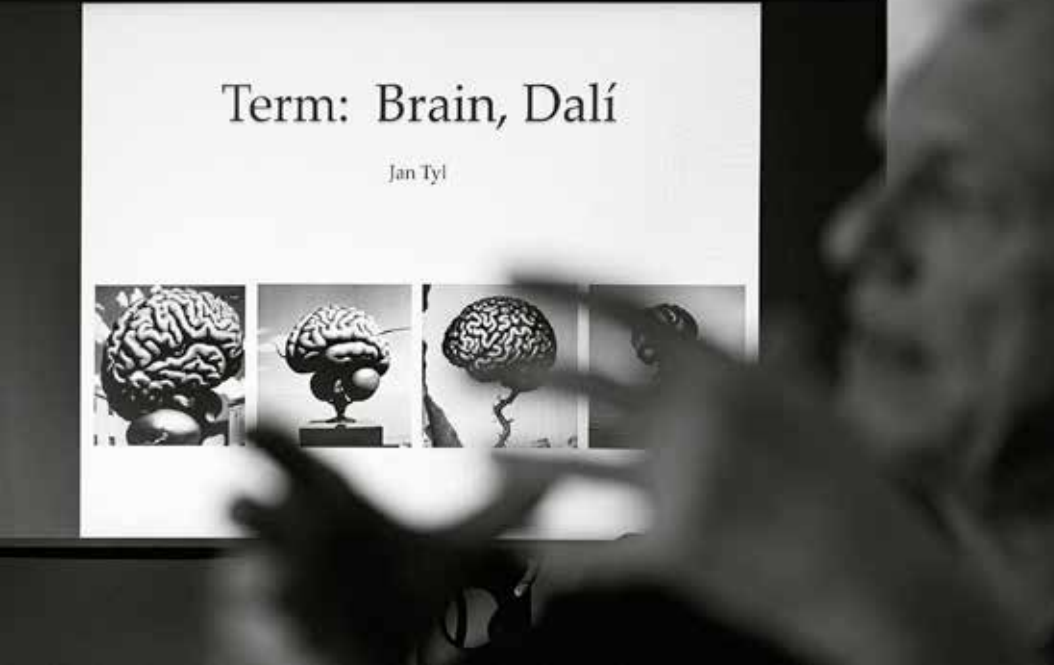
Kreslit umí hodně lidí, ale Dalí byl jen jeden. Zároveň to nejde bez řemesla: i Dalí uměl dokonale namalovat figuru. A teprve pak můžete dodat kreativitu, třeba surrealistickou bláznivinu.

Je tedy zásadní talent?

To ani ne, spíš ona kreativita, touha po akademických úspěších, zvědavost. Myslím, že u mě je to nejvíc právě zvědavost, pořád mám plno různých otázek a nápadů. K tomu někdo má buňky, a někdo ne, ale pozor, to neznamená, že by ten druhý byl špatný doktor! Bude to doktor se zlatýma ručičkami, který má velmi dobře zvládnuté řemeslo a dál už jít nechce, což je v pohodě. Poznáte ho snadno, protože on nemá komplikace. Já je mám.

Mění se nějak náš mozek hleděním do mobilů a obrazovek?

Lidi se mění, ale mozek ne, ten zůstává úplně stejný. Nevím tedy, co progresivisté, ty jsme moc nevyšetřovali, tam možná bude nějaký defekt (úsměv). Ale vážně, nejstarší je limbický systém, okruh v hloubi mozku zodpovědný za emoce, v němž je i agrese. A ta je pořád stejná: je úplně jedno, jestli se na někoho vrhnu s kamenomlatem, nebo na něj

pošlu atomovou střelou. Mozek se do určité míry změnil funkčně, ale pořád je to jenom nadstavba, základní je stále onen limbický systém. To jsme ovšem mimo můj obor.

Jsme?

To víte, že jo, s tímhle my nemáme nic společného, to patří profesorům psychiatrie, léčitelům lidských duší. My se pohybujeme absolutně a čistokrevně v hmotě, jsme zcela exaktní obor. Nemůžu se na sále rozplakat, že operuju maminku dvou dětí, musím ji operovat stejně jako kohokoli jiného.

Čekáte v blízké době ve vašem oboru nějaký průlom?

Před časem mi někdo řekl, jestli bych mu nenapsal článek o tom, jak bude obor vypadat za pět, za deset a za padesát let. Pět odhadnu dobře: budeme tam, kde jsme teď, akorát trochu bezpečnější. Deset let už je s obtížemi, ale padesát? Vůbec.

A čistě teoreticky?

Může přijít rychlý průlom od genetiky, neboť prakticky všechny choroby mají nějaký genetický základ, ale zatím získáváme z genetiky jen představu o prognóze a neumíme s tím nic udělat. Ve chvíli, kdy se to přehoupne do možnosti funkční změny, se ovšem ocitneme v ohromných morálních dilematech. To už bude slyšet daleko víc lidí než pět set aйтáků, kteří dnes požadují zastavit výzkum AI na půl roku.

VLADIMÍR BENEŠ st.

Jeden z nejznámějších českých lékařů se narodil 30. července 1953 v Praze – soupis jeho důležitých knih či studií by se mohl prakticky rovnat délce našeho rozhovoru. Působí v Ústřední vojenské nemocnici ve Střešovicích, jeho specializací je neurochirurgie, čímž navazuje na svého otce (rovněž profesora) a stejné povolání vykonává také jeho syn Vladimír Beneš mladší, toho času docent. Jeho velkým koníčkem je entomologie a mnoho z výprav podniká s hercem Oldřichem Kaiserem.

Modulovat funkci jádra v mozkovém kmeni, které řídí hladinu cukru v krvi. A kde je pak diabetes?

A vracíme se k Hararimu a jeho ideji věčného života. V podobě toho, že si budeme neustále měnit orgány, jen umět transplantovat mozek...

Ale to je a priori nonsens, ten termín je přece chybný! Mozek není dárce, mozek je příjemce, byla by to transplantace těla, protože smrt rovná se smrt mozku. Technicky je problém nervová tkáň: nejde o to sešít pár cév, svalů, kostí a kůže, ale nezregeneruje se mícha. Kdyby se na tohle přišlo, najednou by to nebylo úplně neproveditelné. Při všech těchto technikách – neuromodulaci, neurotransplantaci, neuroprotézám – může vzniknout něco, co bychom asi moc nechtěli: úplně nový živočišný druh. Já vždycky říkal Homo technologicus, Harari používá Homo deus a tvrdí, že mu půjde o nesmrtelnost, byť ani on zatím neví, jak obejít buněčnou smrt

Chtěl byste se toho dožít?

Ne. To už skutečně nebude člověk. Jak Harari správně píše, jestli k něčemu takovému dojde, Homo deus už nebude mít stejné morální zásady jako my. Jak jsem se bavil nad jeho knihou Homo sapiens, Homo deus taková sranda nebyla. Harari je chytrý chlap, rád bych ho někdy potkal.

VIKTORIE HANIŠOVÁ

Bludička

Pod rukama mu prošly desítky, možná stovky žen. Rusovlásky, blondýny, brunety, dívky s vyholenou hlavou, s tetováním a piercingem po celém těle, ženy vysoké i malé, s nedokončeným základním vzděláním i s vysokoškolským diplomem. Některým ještě ani nebylo osmnáct a jiné byly středního věku, ale většina z nich byla štíhlá až vyzáblá. Žádná z nich však nebyla Hanička.

Roman prochází potemnělou ulicí s rukama zastrčenýma v kapsách kožené bundy. Přerostlé vlasy mu vlní kolem obličeje, sem tam se mu zachytí v několikadenním strništi. Koutkem oka zaregistruje, že se za ním otočily dvě dívky, které kouří před barem na rohu ulice. Jedna na něj dokonce slabě hvízdla, Romanovi by stačilo otočit se za ní a měl by ji jistou. Na podobné pohledy je zvyklý, je si dobře vědom, jaký účinek má na ženy. Někdo jiný by byl rád, ale Roman se za svůj vzhled nenávidí. Projde kolem dívek bez povšimnutí, vyhrne si rukáv kožené bundy a mrkne na hodinky. Přidá do kroku, ale je mu jasné, že stejně přijde pozdě. Z kanceláře už vycházejí první kolegové, zase mu utekla porada. Ale co, po těch letech to zná už nazpaměť, metodika se prakticky nemění a rajon mu určitě nezměnili. „Promiň, Ilono, v práci se mi protáhla porada...” prohlásí Roman omluvně ke koordinátorce, natáhne se pro tašku s vybavením a strčí si ji do batohu. Chystá se vykročit k východu, ale Ilona mu zastoupí dveře. „Romane, počkej minutku.“ Roman se trochu neochotně zarazí. Ilona vypadá unaveně, je mu líto, že jí přidělová starosti.

„Jde o Lenku, tu, která nevidí na jedno oko, víš, koho myslím?“ Roman kývne a zatají dech. Skoro pokaždé se to odehrává stejně, už aby měl Ilonin proslov za sebou. „Za poslední týden tu byla už pětkrát...” „Tak to je dobře, ne? Jestli si dobře vzpomínám, předtím se přes tři roky poflakovala na ulici.“ „Samozřejmě to je dobře, je fajn, žes jí sehnal místo v azylovém domě, jenže ona se ptá jen na tebe, s nikým jiným nespolupracuje.“ „Aha. Až tu zase bude, zavolej mi,“ namítne Roman. „Zkusím se uvolnit z práce a vyřešit to.“ „Romane, dobře víš, že o to nejde. Kolikrát jsme si tím procházeli? Tohle je neprofesionální, musíš si od klientů, teda vlastně od klientek, držet odstup, není možný, abys ty holky vytahoval z průšvihů tím, že na ně děláš zamilovaný kukadla.“

Roman ví, že Ilona to nemyslí špatně, sama se každou chvíli kvůli nějakému klientovi rozbřečí, ale až tady vzadu v kanceláři, aby to klienti neviděli. Neustále klade dobrovolníkům na srdce, že tohle je jen práce, i když neplacená. „Já na ně žádný oči nedělám, zabouchly by se do každýho chlapa, kterej by s nima promluvil. A spouště to přece pomohlo, vzpomeň na Majku nebo na Boženu, vždyť byly úplně odepsaný.“ Ilona vrtí hlavou: „Já vím, Romane, ale říkám ti hlavně kvůli tobě. Musíš to mít trochu na háku, takhle se jednou zničíš...” „Ale nezničím,“ mávne rukou Roman a v duchu si pomyslí: Nemůžu se zničit, zničeněj jsem už dávno.

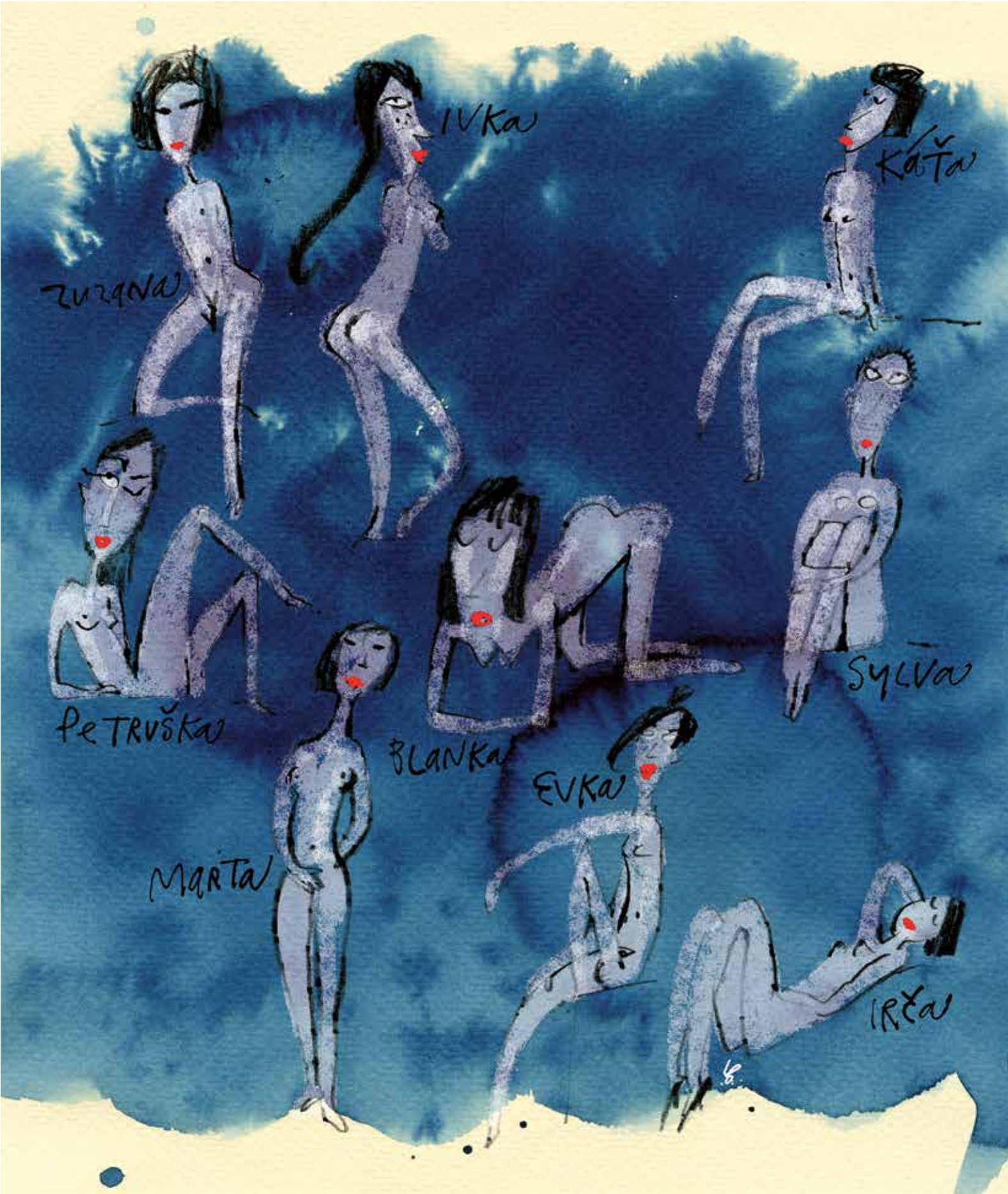
Venku se mezitím slabě rozpršelo. Roman si prohrábne lehce orosené vlasy

a zapne si zip od bundy. Na zastávce naskočí do projíždějící tramvaje, dojede na Karlínské náměstí a namíří si to k Vltavě. Po cestě mívá zaměstnance, kteří se trousí z korporátních budov rozestých podél řeky.

Projde mezi krabicovitými budovami a pokračuje dál po cyklostezce k náletovému lesíku. Prvního klienta najde před stavební buňkou kousek od betonárky. Poloviční Rom Ludva, který do Prahy přijel před sedmi lety z Jeseníku poté, co vyšel z dětského domova. Pervitin se na něm podepsal, za tu dobu stačil přijít o několik zubů a půlku své váhy. Už z dálky na Romana mává, těší se, až mu povypráví, kde se za uplynulý týden zadarmo najedl a co se mu podařilo čmajznout v obchodě. Roman si ho trpělivě vyslechne, nijak ho nesoudí, ví, že by to nemělo smysl, a hlavně, copak by na to měl právo? On?

Ludva má levé předloktí nateklé, rozjízďející se absces po vpichu. Roman mu vyčistí ránu a dá mu kontakt na doktorku, Ludva se za ní musí co nejdřív zastavit, rána nevypadá pěkně. Vybere do kyblíku pár starých stříkaček a předá Ludvovi nové. Na rozloučení mu Ludva podá ruku a Roman neucukne, ví, že je to pro Ludvu důležité, je to jedna z mála chvil, kdy se Ludva může cítit jako člověk. Co na tom, že si Roman pak za rohem vydezinfikuje ruce. Ludva se o tom nedozví.

O kus dál narazí na trojici bezdomovců, kteří poblíž rozvaleného stanu sedí na obrácených přepravkách kolem ohýnku, na kterém si pečou jablka. Mezitím přestalo pršet, Romanovi podkluzuje mazlavá půda pod nohama. Do pročištěného vzduchu se mísí sladká melodie z praskajícího rádia a zápach nemytých těl a hořícího lakovaného dřeva.

Roman si k trojici přisedne, zdvořile odmítne placatku, která k němu doputuje, ale nabídnuté jablko si vezme. Napíchne ho na klacek a přidrží nad ohněm.

Ví, že na trojici nesmí spěchat, jestli má bezdomovcům pomoci, musí s nimi prohodit pár zdvořilostních frází.

„Zanedlouho bude zima, co ten azylák, přemejšleli jste o něm?“

„Jo, azylák,“ vrtí hlavou potetovaný muž po pravici. „To bych nesměl nadejchat.“

„Ale mohl by ses vyspat v teple,“ namítne Roman, ale víc se do toho neplete. Své klienty chápe, bez alkoholu a drog přežije na ulici málokdo, ve střízlivém stavu by se utopili v depresi. Placatka rumu dokáže proměnit i sychravý listopad na vyhrátou postel. A hlavně, kdyby začal moralizovat, okamžitě by ho poslali do háje. Celý den do nich někdo hustí, aby si našli práci, umyli se a přestali pít, teď večer už od toho konečně chtějí mít pokoj.

„Kousek od hotelu se objevila jedna nová, víš to?“ zeptá se Romana jeho soused po levici s dlouhou jizvou na tváři.

„Co je zač?“ zeptá se Roman.

„To právě nikdo neví, je dost divná. Skoro nemluví, spí v díře ve svahu nad řekou, jak tam minulej rok našli zmrzlýho Chrobáka.“

Roman ví, kde to je. Bylo mu to tehdy hodně líto, Chrobák si takový osud rozhodně nezasloužil. Byl to chlápek krátce před důchodem, který se dostal do dluhů kvůli manželce. Vzala si půjčku na vybavení kuchyně, a když nemohla splácet, zaplácla to další půjčkou a pak další a další. Chrobák, který pracoval jako údržbář, neměl šanci se z finanční tísně vymotat. Nejdřív přišel o auto, pak o byt, a nakonec i o práci, když ho načapali, jak upíjí vodu z lahve, kterou si schovával ve splachovací nádrži.

Roman mu pomohl vyřídit si předčasný důchod, našel mu místo v ubytovně a doporučil ho v redakci Nového prostoru. Půl roku sekal Chrobák dobrotu a možná by ji sekal dál, kdyby ho bývalá manželka jednou nenavštívila na ubytovně a neobrala ho o peníze, které měl schované na nájem. To Roman ho tenkrát našel, Chrobák ležel na boku schoulený v embryonální poloze, za hrudí si tiskl výtisk časopisu, ve kterém byla otištěná jeho fotka a pod ní text: „Někdy si říkám, že kdybych se neprobudil, všechno by se vyřešilo. Stejně ale pořád doufám, že jednou bude líp, a to mě drží nad vodou.“

„Říkáme jí Bludička. Pořád jenom sedí a zírá na řeku, nic okolo nevnímá.“

„Tak to bude herák,“ drkne do potetovance jeho milá, žena neurčitěho

věku, která si sice namalovala oči, zato oblečení má potrhané a špinavé. Jmenuje se Věra a na ulici se dostala poté, co jí umřela maminka a ona nedokázala sama platit nájem.

„Ne, prd,“ namítne potetovanec.

„Ta holka je fakt bludička, má strašně bílou kůži, její obličej září do tmy a k tomu ty ohnivý vlasy…“

Roman zpozorní. V duchu se mu mihne vzpomínka na…

„A navíc si pořád zpívá,“ dodá potetovanec a při tom se mu zlomí hlas, jako by sám sebe dojal. Doušek z placatky mu vrátí úsměv.

Roman se zvedne, ačkoliv ví, že by se měl podívat Věrce na bércové vředy. Podá jí aspoň obinadlo a malou lahvičku s dezinfekcí, snad to pro jednu zvládne sama.

Vydá se směrem k Libeňskému mostu, u kterého parkuje hotel. Buší mu srdce, ačkoli se v duchu napomíná, že to je nesmysl. Ne, určitě to nebude Hana, že by po všech těch letech zabloudila do jeho rajonu?

Hloupost, taková hloupost, opakuje si Roman, zatímco se mu v duchu vynořuje stále jasnější obraz jeho první přítelkyně. Vlastně s ní úplně nechodil, to ona za ním běhala jako pejsek. Spolužačka na gymnáziu, která chodila, že ho vytáhne z jeho problémů. Chodila za ním do hospody a na mejdany a trpělivě čekala, až si šlehne, a pak ho vodila domů. A nakonec ho svým způsobem zachránila, i když to bylo jinak, než si představovala. To díky ní se po absolvování léčby k drogám nikdy nevrátil, chtěl zůstat čistý, aby jí pomohl. Aby ji zachránil stejně, jako se to ona snažila udělat u něj. Aby si konečně mohl odpustit. Jenže Hana se ztratila a on už ji nikdy nenašel.

Roman si vzpomíná na její průsvitnou porcelánovou kůži a vlasy, které připomínaly ohnivé plamínky. Ne, to nemůže být ona, to by byla strašná náhoda.

Zase taková náhoda by to ale nebyla, našeptává mu druhý hlas. Za ty roky zažil stovky dívek, které mohly být Hanou, proč by tentokrát nenarazil na tu pravou? Kolik z feťaček, které zachraňoval, mělo zářivě rudé vlasy a sněhobílou pleť? Celé ty roky ji hledá, tak proč by ji nemohl konečně najít?

Ženy jako Hana se staly smyslem jeho života. Všem svým klientům se poctivě věnuje, ale svým vrstevnícím se doslova obětuje. Scénář je obvykle podobný, vyhlédne si nějakou ženu v potížích, na niž upne svou energii. Navštěvuje ji i nad rámec dobrovolnické práce, někdy si

kvůli ní vezme volno v práci. Nosí jí jídlo a hygienické potřeby, obíhá s ní úřady a lékaře, a hlavně ji poslouchá. Chvilí to trvá, než se žena rozmluví, za ty roky strávené na ulici se obvykle naučila mlčet.

Když mu nějaká klientka hodně přiroste k srdci, pozve ji k sobě domů. Nic s ní nemá, maximálně jí někdy dá ruku kolem ramen, ale i to stačí. Tyhle zubožené, životem v bídě vyždímané ženy, na které se lidé dívají jako na kus psího lejna, pod dotykem jeho dlaně změknou a ve tváři se jim mihne slabý odraz toho, jak vypadaly kdysi. Takové okamžiky Roman miluje, v tu chvíli začíná proces záchrany, většinou se mu podaří je probrat ze zimního spánku a vyvést na světlo. Dá si s nimi tu práci a pomůže jim začít nový život, do něhož však patřit nebude, ne, to si přece nemůže dovolit, vysvětluje jim trpělivě, bylo by to neprofesionální a nemohl by pomáhat dalším, jakýkoliv vztah s klienty mají dobrovolníci zakázaný. Neobejde se to bez slz, ale většinou to ženy nakonec pochopí. Roman je pak už jen zpovzdálí sleduje a ve skrytu doufá, že jednou takhle zachrání i svoji Hanu.

V práci o jeho zvláštním koníčku nikdo neví. Kolegové z konzultantské firmy chodí ve volném čase hrát golf nebo se učí surfovat na lyžích. Podali by mu vůbec ruku, kdyby věděli, že těmi stejnými prsty v noci vybírá použité stříkačky a čistí zhnisané rány? Sám má ještě na předloktí jizvy, dodnes nemůže nosit krátký rukáv.

Jen jednou se na firemní oslavě lehce podřekl po páté skleničce whisky, ale když zahlédl zkoprnělé tváře ostatních, naštěstí se mu to povedlo převést na vtip. Kolegové ho nikdy nepochopí, sám sobě si nerozumí. Jak by jim mohl vysvětlit, že je pořád závislý, sice ne na drogách, ale na okamžicích štěstí, které prožívá díky zachráněným známým? To on na nich visí, ne ony na něm. Na tomhle pocitu, že jim pomohl, že je správně nasměroval, že on byl tím rozhodujícím člověkem, kvůli kterému našly ženy pevnou půdu pod nohama.

Kolik jich takhle zachránil? Patnáct, dvacet? Nebo ještě víc? A kolik jich ještě bude muset vytáhnout z ulice, než splatí svůj dluh? Třeba se to povede dnes.

Vidí ji už z dálky, sedí na břehu kousek od mostního oblouku, dívá se dolů na řeku, přesně, jak říkal potetovanec. Je zachumlaná do deky, přes kterou jí visí vlasy rezavé jako liščí ohon. Skrz ně prosvítá bílý krk.

Roman zatají dech.

Jde k ní po špičkách, aby se nelekla a nespadla do vody. Aby mu teď, když ji konečně našel, nezmizela v temných vodách dole.

„Hani…?“ řekne to šeptem a pak trochu hlasitěji: „Hani? Hani!“

Žena se neotočí. Roman vidí, že hýbe rty, něco mumlá, nebo zpívá, ale přes hluk ze silnice ji neslyší.

Posadí se na vlhkou studenou zem vedle ní. Všimne si, že v převisu pod břehem jsou roztahané kartony a na nich spacák. Měla by mít aspoň plachtu, kterou si přehodí přes sebe, když prší. Ale to je přece jedno, dneska tu už spát nebude.

„Hanko, to jsem já, Roman.“

Hana se ani nehne, možná ho nepoznala a možná ho ani nechce poznat. Vůbec by se jí nedivil.

Ale je to vůbec ona? Obličej jí osvěcují jen světla z mostu a protějšího břehu, nemůže si ji pořádně prohlédnout. Zvedne ruku a jemně se dotkne jejího ramene zabaleného do deky. Hana ale nadále zírá na řeku a dál si pro sebe něco mumlá. Roman se k ní nakloní a zaposlouchá se. Zdá se mu, že rozeznává tóny melodie.

„Marioneta, to jsem já…“

Tu hloupou písničku si tenkrát zpívala pořád. Dobíral si ji kvůli tomu, „jaká ty jseš, prosím tě, marioneta?“ A Hana se jen usmívala, jako se usmívala všemu, co řekl.

Jenže pak se z ní skutečně stala loutka, která pozbyla vlastní vůli. Stala se marionetou heroinu, který ji vodil na špagátu od dávky k dávce.

Roman si k ní přisedne blíž a pevně ji sevře kolem ramen. Skrz deku cítí její kosti, kdyby ji zmáčkl víc, celá by se rozsypala. Hana k němu nakloní hlavu, položí si ji na jeho rameno. Skrz zápach z nemytých vlasů Roman pocítí Haninu starou známou vůni.

„Hani, tak jsem tě našel,“ šeptá jí do vlasů. „Celých pětadvacet let tě hledám.“

Obejme ji i druhou rukou, přitiskne si ji na hrudí. Hana se nebrání, určitě je ráda, že se může zahřát v jeho náručí. „Nebyl den, kdybych na tebe nemyslel, každý den vstávám i usínám s tebou.“

Cítí na předloktí něco mokrého, Hana pláče.

„Neplač, Hani, teď už to bude dobrý, já se o tebe postarám. Vezmu tě k sobě domů, jo? Souhlasíš?“

Její záda sebou škubají, Roman má dojem, že Hana jemně pokyvuje hlavou. Roman se zvedne, postaví se před ní, chytne ji v podpaží a vytáhne ji na vratké nohy. Shodí Haně z ramenou deku, sundá si bundu a oblékne ji Haně.

„Pojď, už bude dobře, Hani, teď už to utrpení skončí.“

Po cestě ji spíš nese, naštěstí je Hana lehká jako věchýtek.

Prosmýknou se kolem golfového hřiště, vystoupají po schodech na most. Roman vytáhne mobil a zavolá taxíka. Hana se opírá o zídku mostu, dřív bývala lehce oplácaná, ale teď má postavu jako dítě. Je mu jasné, kdo za to může.

Klekne si k ní na asfalt, obejmě pažemi její tenká kolena.

„Promiň mi to, Hani, promiň.“

Tentokrát je to on, kdo breččí. Slzy se mu řinou z očí na Haniny zabahněné legíny.

„Promiň, neměl jsem ti to nabízet, strašně moc se ti omlouvám.“

Hana stále zírá před sebe a pobrukuje si svoji melodii, ale to nevádí, on ji z toho vytáhne, nacvičil si to na těch ostatních, ví, jak na to.

„Nezlob se na mě, že jsem tam nebyl. Když jsem se vrátil z Bílý Vody, nemohl jsem tě nikde najít. Hani, Hani, promiň!“

Zaslechne za sebou brzdy od auta. Když řidič zahlédne zuboženou Hanu, chvíli protestuje, ale Roman mu vtiskne do ruky dvoutisícovku. Hana se schoulí na zadní sedačce a odvrátí obličej k oknu.

Roman jí před domem galantně otevře dveře, nahoru do schodů si ji vede jako nevěstu, dokonce ji přenese přes práh, protože Hana na posledním schodu klopýtne. Položí ji do křesla v obýváku a přikryje ji dekou.

„Udělám ti čaj, Hani, ať se zahřeješ, a napustím ti vanu, ať je ti dobře. Odteď bude všechno tak, jak má být, Hani.“

Roman pustí konvici, odběhne do koupelny a otočí kohoutkem. Nachystá jí ručník a svoje tričko. Hlavně aby si nemyslela, že to na ni zkouší, o to mu vůbec nejde.

Zpátky v kuchyni zalije ovocný čaj, přidá do něj lžičku medu a postaví ho na stůl v kuchyni. Hana má hlavu položenou na rameni, obličej má přikrytý vlasy. Usnula.

Roman si k ní potichu přisune židli, chytne ji za ruku, kterou má položenou v klíně.

„Teď už jsi v bezpečí, Hani.“

Jemně jí odhrne vlasy z obličeje.

„Haničko, slyšíš? Teď už jsi doma.“

Najednou ztuhne. Co to? Hana přece měla úplně jiný nos, úplně maličký, zato tahle žena ho má dlouhý a zahnutý. Ale ty vlasy a vůně a co ta písnička? Přece by se takhle nespletl! A pak ho to napadne, ještě víc jí odhrne vlasy z obličeje a podívá se jí za pravé ucho. Hana tam měla tři mateřská znaménka, Roman si ji dobíral, že jí za ušima lezou mravenci.

Tahle žena má kůži za uchem úplně bílou.

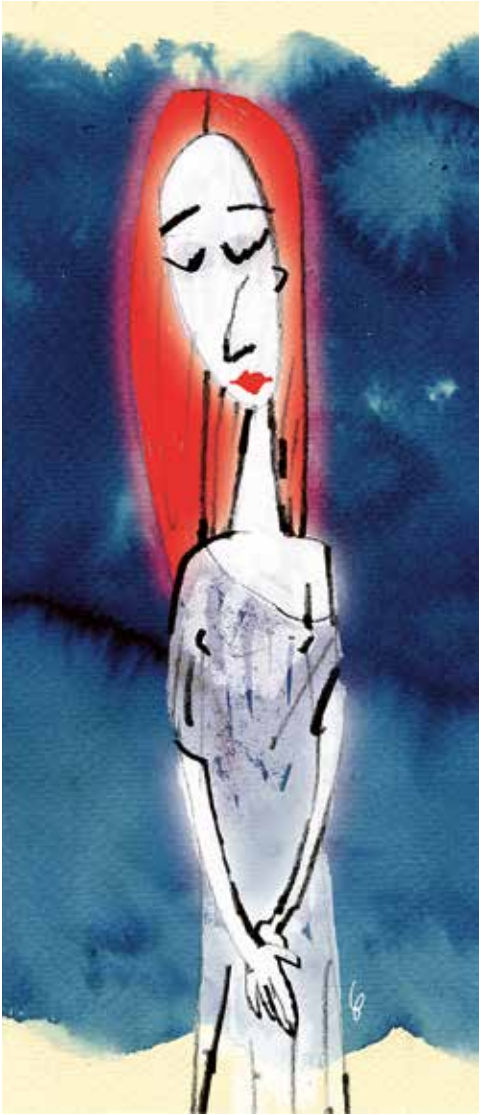
Roman se od ní odtáhne, schová si obličej do dlaní a nechá do nich stékat horké slzy. Zase to nevyšlo. Chvilí tak bez hnutí sedí a pak vstane, přejde do ložnice a povlékne jí peřinu. Sám přespí na gauči a ráno jí udělá snídani a zkusí s ní probrat, co dál. Bude se o ni starat tak dlouho, dokud to bude nutné. Vysvobodí ji z života na ulici úplně stejně jako všechny ty ostatní dívky. Dluh sice zůstane stejný, ale aspoň splatí část úroků.

Kolikrát už se takhle zmýlil?

V každé z těch zachráněných žen bylo kousek Hany, to proto se nechává pořád dokola zmást.

Jemně ji zdvihne z křesla a přenese ji do postele. Ve dveřích se za ní ještě jednou ohlédne, za ženou, která není jeho Hanou, ale mohla by jí být.

Dokud ji nenajde, nikdy nebude mít klid. Má na to celý zbytek života.

WARRIOR CHALLENGE

Přes třicet bojovníků z celé České republiky se 28. dubna sešlo v kulturním domě v Ladví. Zúčastnili se zápasů podle pravidel K1 a boxu, a to na druhém galavečeru organizace Warrior Challenge. Vyprodaný sál zaplnilo více než 400 diváků, kteří sledovali souboje jak amatérských, tak profesionálních sportovců.

Nechybělo napětí a dramatické okamžiky srovnatelné se zápasy ve velkých arénách. Hned ve druhém zápase došlo k tvrdému KO, který, jak ukázal čas, nebyl toho sportovního večera posledním. Fanoušci přispěli k vytvoření skvělé atmosféry, která bojovníky hnala k nejlepším výkonům. Kulturník zažil velké emoce, tvrdé rány, rychlá i vydřená vítězství i krvavé prohry, ale vše v duchu fair play.

Vrcholem večera byl profesionální zápas mezi dvěma zkušenými borci: Kamilem Kánínským a Vladimírem Malinou, který jako poslední zvedl nad hlavu vítězný pohár. Nešlo však jen o trofeje, ale také o dobrou věc. Jako tradičně část výtěžku z galavečera putovala na podporu mladých sportovců a také centra Neposedá, které pomáhá dětem s psychickými problémy.

**„Box je jako jazz.
Kvalitní, ale jen málo lidí
ho umí docenit.“**

**— George Foreman
boxer**

VÁŠ PARTNER PRO VÝROBU ELEKTŘINY A TEPLA

REALIZUJEME

Kogenerace
Trigenerace
Plynové kotelný
Fotovoltaické elektrárny
Energetické komodity

KOMPLEXNÍ SLUŽBY

Projekce
Výstavba
Servis a monitoring
Financování
Optimalizace

KDO JSME?

Jsme profesní tým specializující se na elektroenergetiku, teplárenství a vývoj energetických celků. Nabízíme inženýring, údržbu a dodávky elektráren. Financujeme projekty, stavíme fotovoltaické elektrárny a distribuční sítě. Snažíme se minimalizovat náklady a poskytujeme technologický servis. Zaměřujeme se na spolehlivost a kvalitu.

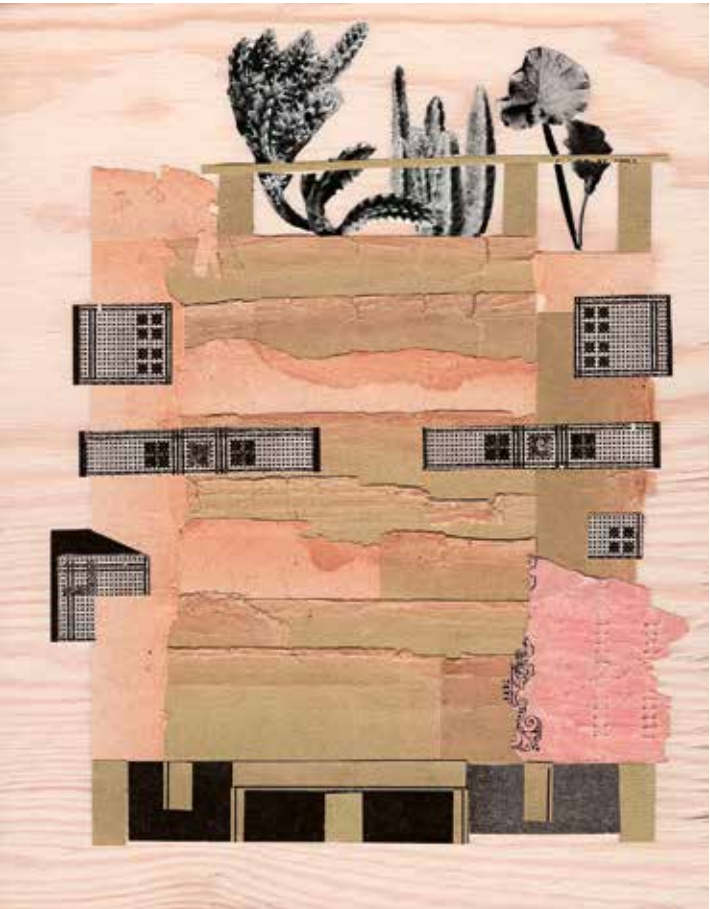
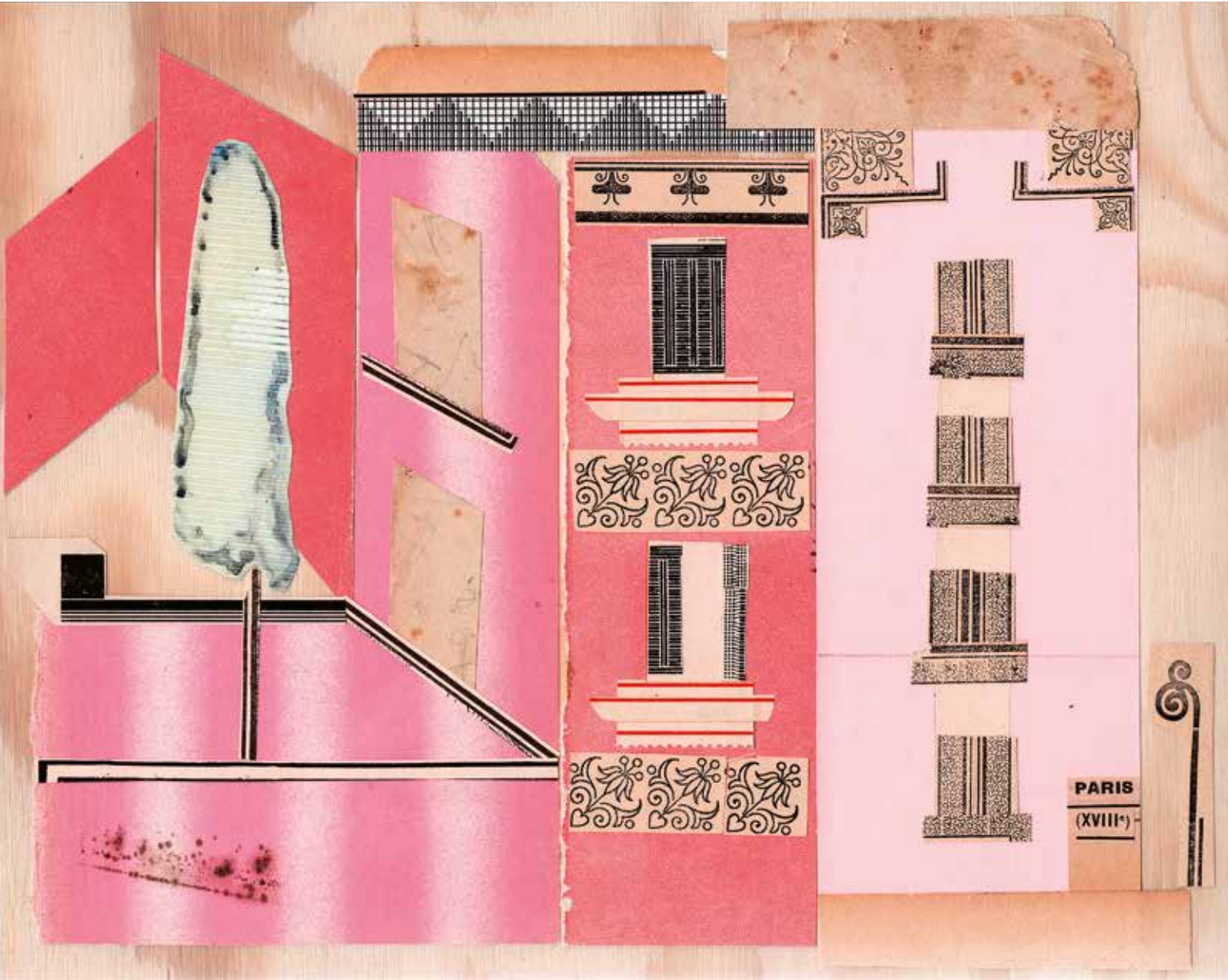

NEVÁHEJTE NÁS KONTAKTOVAT

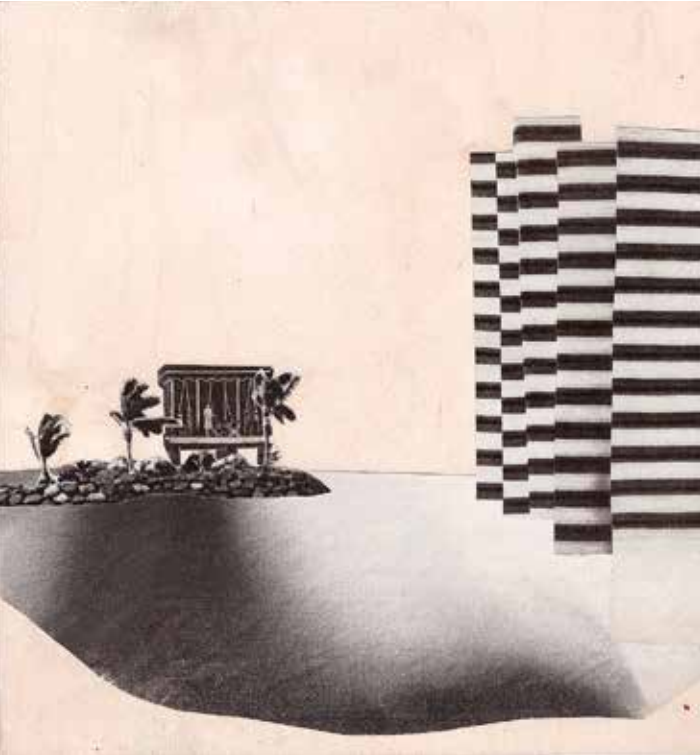
+420 295 568 600
info@rayo.cz
www.rayo.cz

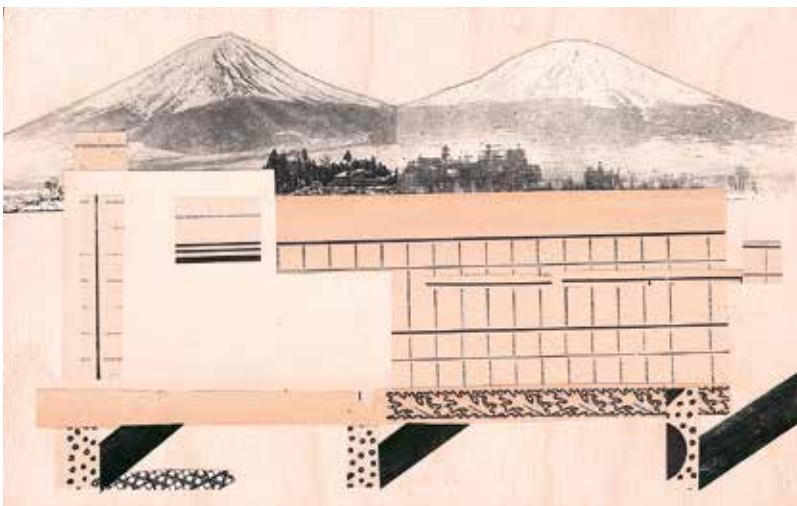
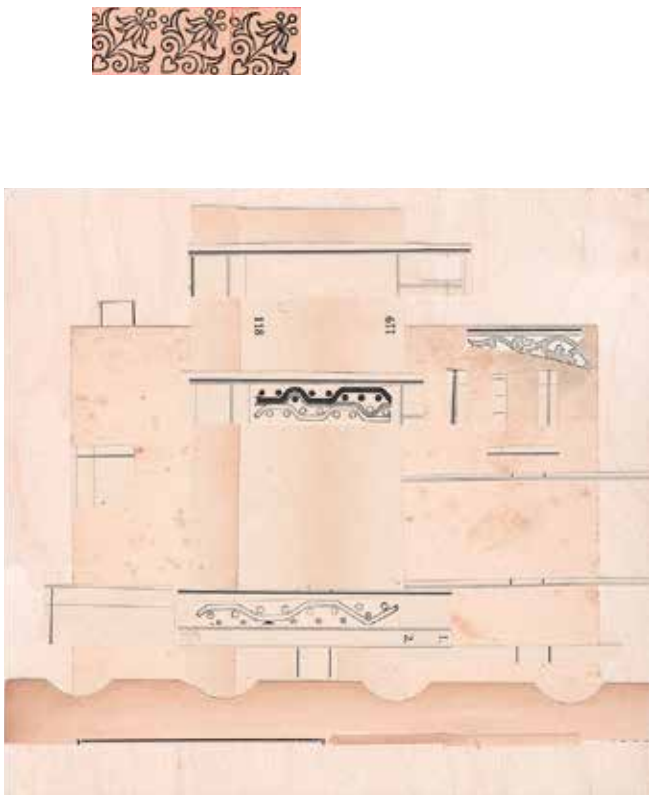
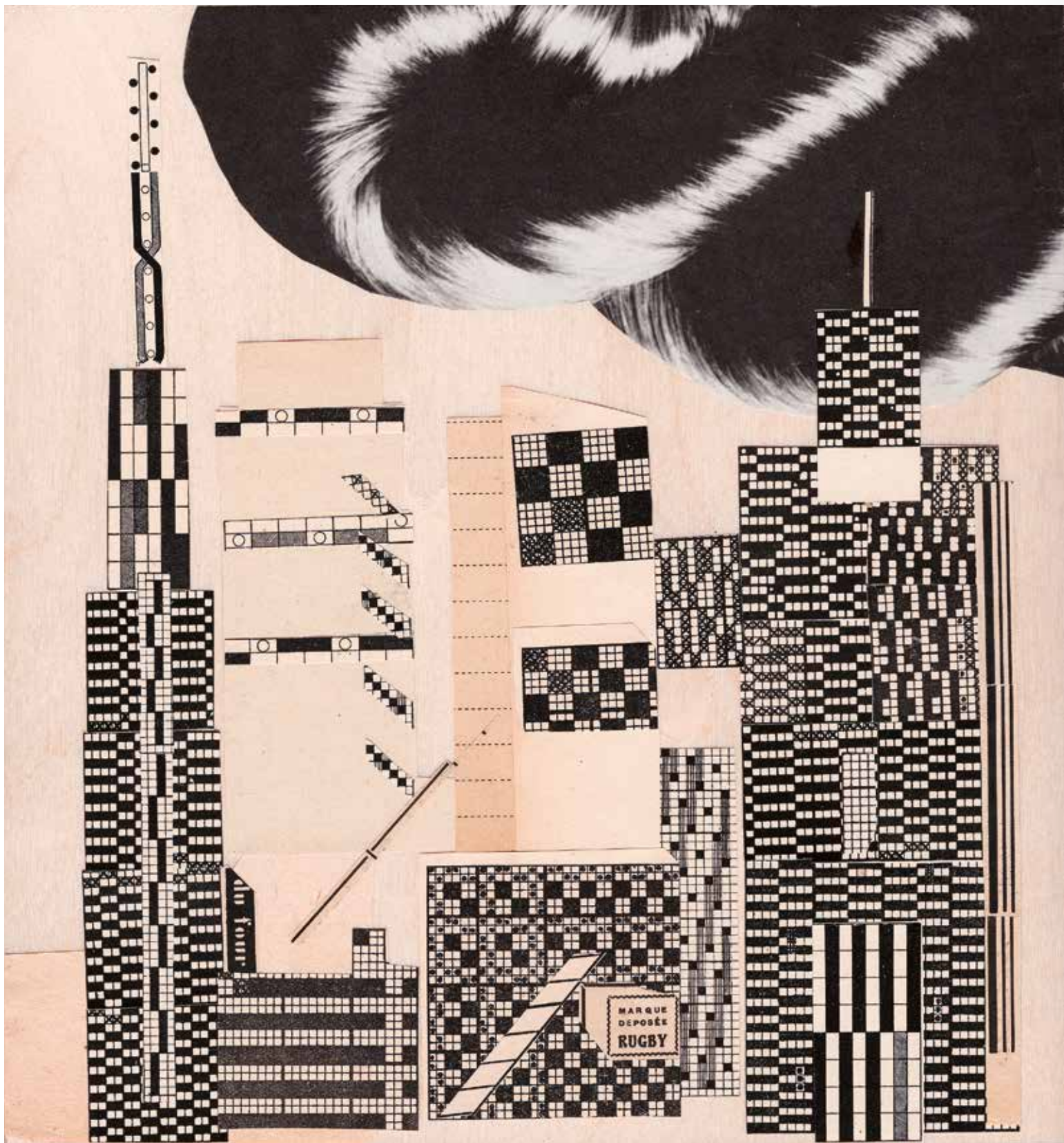
MICHAELA KUKOVIČOVÁ

TEL AVIV
koláže na překližce: starý papír, kores,
Matt-Film 50 408 ve spreji

Znám Tel Aviv jenom v jasném slunci. Modrá obloha se na na horizontu spojuje s mořem. Vedle prázdné městské pláže, rušná autostráda. Do vody se odvážíme jenom my. Není sezóna. Digitální číslice na dřevěném stanovišti plavčíka hlásí 28 stupňů Celsia. Čtveřice starých vysloužilých filharmoniků rozložila noty a ladí nástroje. „Telavivské Bauhaus“ je na dohled, pár metrů odsud. Zašlej a krásnej. Nepopsatelně obyčejnej. Desítky, stovky, tisíce bedýnek klimatizací brutálně narušují fasády stejně jako zapletený kořeny popínavejch, neřízených rostlin. Prosklený prostory schodiště probíhají vertikálně přes všechna patra. Sloupy přízemních parterů stojí na písčném podloží. Jejich stín vyhledávají všudypřítomné, zdánlivě bezprizorní kočky. Bizardní pelechy jim tam vytvářejí osobně obyvatelé domů. Výlohy posledních rukodělných provozoven. Brašnářů. Ševců. Krejčích. Obuvníků. Prodejců metráže, cederových talířů, háčkových jarmulek, chanukových svíců. V miniaturních předzahrádkách palmy fíkovníků, datlí, obřích fíkusů. Ke každé rostlině vede důmyslně zabudovaný labyrint umělého zavlažování. Představuju si první osadníky. Odvážlivce. Architektky. Stavitele. Chci se tam zas vrátit.

Michaela Kukovičová má cizokrajné, zapamatovatelné jméno. Existuje k němu legenda, která není bez zajímavosti — je to legenda o lásce a přátelství, ale to sem nepatří. To jméno se pamatuje dobře stejně jako všechno, co Michaela Kukovičová vytvoří. Většina lidí si ji spojuje s koláží. Ano, její první osobité věci měly kolážovitý vzhled i princip. Klip k rozverné písni Kapitán pejsek (1990), slavné to kapely Vltava, byl sestaven z různých obrazových zdrojů. Kresby z památníků, modernistické hračky, optimistický dvojplášník z časopisu o létání, kráska z Vogue... Motivy se v jejich ilustracích přirozeně potkávají, ne bizarně jako ten deštník s čímsi na šicím stroji. Potkávají se obvykle — jako pánové v neděli ráno na Boloňském náměstí, zatímco jejich dámy jsou ještě na mši. Ty předměty a lidé se potkávají lehce zasněně. V době digitální — v době libovolného zvětšování, ořezávání, saturování, opakování, bobtnání a tečení zůstává práce Michaely Kukovičové založená na kompozici. Je v ní pevná, ale ne přísná. A má smysl pro míru. Má ho a cvičí ho. Michaela Kukovičová vytvořila řadu kolážových ilustrací do knih pro děti, učebnic i na obálky knih a časopisů. Havlovi zkrátala už tak krátké kalhoty (plakát k filmu Občan Havel, 2007), stvořila kultovního psa z PET lahve (Kouzelná Baterka, 2012) a v obrazech znovu vytvořila magickou Prahu (Pražou kráčí lev, 2002, To je Praha, 2015), kterou od devadesátých let dusí turismus. Po letech koláží se pak Michaela Kukovičová vrátila ke kreslení (nikdy ho neopustila), dnes kreslí denně, do starých památníků, sešitů. Když se jí budete déle a víckrát dívat přes rameno, uvidíte, co si tam vesměs tenkou linkou kreslí. Lidi — jak se oblékají, jak se maskují, jak se natahují a smršťují, jak jsou pruhovalí, tečkovaní, károvaní, hladcí, chlupatí, nosatí a ušatí — jedním slovem, že svět pořád vypadá jak v Štěpánkových Medvědech od Kolína. Jó, pane, svět nám zůstal, i když ten mizera se pořád snaží... Michaela Kukovičová kreslí v kavárnách, na molech, na schůzích a my ji přitom kreslení vidíme, vidíme, jak je soustředěná, zanícená a lehce pobavená. Kulatostí, hranatostí, ježatostí, trhaností, jakostí i nekvalitou, krásou i ubohostí. A ještě prosím, je dobré si uvědomit, že opravdu dobrých dospělých autorů je málo; ano, ve Stockholmu žije jistý Jockum Nordström a v Londýně v skrytu tvoří John Broadley, ale v Praze, v Praze máme pouze Kuko. I když v tuhle chvíli je duchem v Tel Avivu.

Juraj Horváth

Úspěch se v Čechách neodpouští

Alena Mornštajnová | spisovatelka

Je to nejúspěšnější česká autorka posledních let, její romány zaujaly širokou čtenářskou obec. Přesto působí skromně a dokáže přiznat, že třeba povídky jí moc nejdou. Zato její romány přinášejí působivé příběhy a člověk se od nich jen stěží dokáže odtrhnout. Bůh na Aleně Mornštajnové nevšedním talentem rozhodně nešetřil.

Uspěla jste hned s prvním rukopisem, nebo jste se ze začátku setkávala s odmítáním a obesílala různé nakladatele a dočkala se negativních nebo žádných odpovědí?

Svou první knihu Slepá mapa jsem začala psát v roce 2000 a dokončila jsem ji až v roce 2011. Na radu své dcery, která v té době už dokončila vysokou školu a shodou okolností vystudovala knihovnictví, jsem rukopis poslala do nakladatelství Host, které se hodně zabývá českou literaturou. Odpověděli mi, že rukopis podstoupili panu šéfredaktorovi, ale pak se půl roku nedělo vůbec nic. Když už jsem se smířovala s tím, že knihu asi nebudou chtít vydat, přišla odpověď, že knihu v Hostu vydají. Na pultech knihkupectví se objevila v roce 2013. Knihu jsem psala tak dlouho, protože jsem měla málo času – učila jsem a překládala, na knize jsem pracovala jen o prázdninách nebo o víkendech. U dalších knih už jsem získala větší sebejistotu, přece jenom jsem věděla, jak k psaní přistupovat a měla jsem určitou naději, že nakladatelství moje texty přijme, takže teď píšu knihu zhruba dva roky.

Autoři obvykle začínají povídkami a zkouší uspět v některém z časopisů...

Povídky nepíšu moc ráda. Mám problém rozvinout na tak krátké ploše příběh. Vždycky mě zajímá, jak se postavy vyvíjejí, mění, a to u povídky na rozdíl od románu dost dobře nejde. Přesto jsem některé

napsala a vycházejí třeba v tematických souborech edice Česká povídka, kterou vydává nakladatelství Listen. Napsat opravdu dobrou povídku je hodně těžké a já mám pocit, že to moc neumím. Další povídku se psát nechystám, i když nakladatelství Listen by o ni mělo zájem.

Patříte mezi malou skupinu českých autorů a autorek, která se užívá jenom psaním. Je to těžké?

Nejsem závislá jenom na psaní, mám i jiné zdroje. Psát jenom pro peníze, abych se uživila, bych nechtěla.

Jak často musíte vydat novou knihu?

Nemám žádné určené termíny. Prostě píšu, a když je knížka hotová, pošlu ji nakladateli. Něco jako termíny si vlastně stanovím sama, když slíbím, že do určitého data knihu dopíšu, aby v nakladatelství předem věděli, že ji můžou zařadit do edičního plánu. Psaní pro mě není povinnost, je to prostě příjemná náplň mých dnů.

Které ze svých knih si nejvíc považujete?

Každá knížka vzniká v určitém období mého života, mám na psaní jiné vzpomínky. Slepou mapu jsem psala nejdříve, Hotýlek se mi psal nejsnadněji, Hana je o mém městě, dětské knihy vznikaly pro mé vnučky... a tak bych mohla pokračovat.

Vraťme se k nakladateli, který je určitým dramaturgem knihy. Dáte na jeho připomínky?

Musím říct, že po mně nakladatel nikdy nechtěl nějaké významné změny, které by ovlivňovaly příběh nebo charaktery postav. S tím bych asi měla problém. Ale něco se vždycky najde, objeví se opakování nějaké situace nebo příliš časté používání určitého slova. Prostě různé detaily, na které je třeba dát si pozor. Ale ještě než knížku pošlu nakladateli, čte ji má dcera a švagrová a od nich mám vždycky první reakce. Řeknou mi, jestli mají pocit, že v knize do sebe všechno zapadá, že tam není nic, co by vyznívalo nelogicky, nebo mě upozorní i na některé faktografické chyby, které mi mohly případně uniknout.

Co říkáte kurzům tvůrčího psaní, které mají člověka naučit psát?

Žádný takový kurz jsem neabsolvovala, takže nedokážu posoudit, jestli se díky kurzu tvůrčího psaní člověk naučí psát. Možná to v něčem pomůže, nevím. Možná se trochu naučit řemeslo. Já jsem hledala svou cestu sama.

Potřebujete k psaní kontakt se svými čtenáři?

Neřekla bych, že přímo pro psaní, ale jako zpětná vazba jsou setkávání se čtenáři velice příjemná

a užitečná. Psaní je osamělá činnost, celé dny trávíte u počítače, nevyhledáváte společnost a rozptýlení, chcete se soustředit na text. Po vydání knihy jsou na řadě čtení a besedy, najednou okolo sebe máte spoustu lidí, což vás nabíjí pozitivní energií a chutí do další práce. Zároveň máte možnost nahlédnout na svůj text jinými očima – očima čtenářů. Každý čte knihu na základě vlastního života, vlastních zkušeností, každý v ní nachází něco jiného, interpretuje ji po svém, a to je pro autora velice zajímavé i poučné.

Lákalo by vás vytvořit s nějakým výtvarníkem dnes u mladých čtenářů tak oblíbený komiks?

Vlastně jsem nad tím doposud nepřemýšlela. Na knihách pro děti spolupracuji převážně s Galinou Miklínovou, ilustrovala Strašidylko Strášu i Kapku Áju, tak si s ní o tom zkusím promluvit, třeba něco vymyslíme. Možná by byl hezký i komiks z knihy o Teribearovi, kterého nakreslil a vymyslel Vladimír Žák. Takže děkuji za nápad!

Co byste řekla nabídce na zfilmování některého vašeho románu? Dokázala byste napsat scénář, nebo byste jej svěřila do rukou profesionála?

Hana byla dvakrát zpracována pro jeviště. Stále se hraje v Národním divadle v Brně a v Klicperově divadle v Hradci Králové. Obě divadelní představení jsou výborná. Ani na jedné adaptaci jsem se nepodílela, není to můj obor. Už několik let se připravuje i film Hana, pan režisér Milan Cieslar na něm pracuje už několik let, ale ani v tomto případě jsem se na psaní scénáře nepodílela. Je to něco úplně jiného, než píšu já, tak se spoléhám na odborníky. V případě zfilmování Hany už ale začínám mít pochyby, že k realizaci skutečně dojde. Je to historické téma a je těžké získat dostatek financí. Zájem je o koupi práv na další knihy, ale zatím nic konkrétního.

Co pro vás znamenají recenze vašich knih? Když je kritika konstruktivní, má to pro mě význam. Ale dnešní „recenze“ někdy popisují děj knihy a nejhorší je, když recenzent prozradí konec. Bohužel jsou i recenze, které se zabývají spíš domněnkami o autorovi a jeho záměrech než knihami.

Jak vás napadlo téma knihy Listopád, která je o tom, že v listopadu 1989 vyhráli komunisté a nastolili tuhý režim? Vlastně mě velmi překvapuje, že to někoho nenapadlo dřív. Od myšlenky, co všechno se mohlo

v listopadu stát, už nebylo daleko k napsání knížky. Vlastně jsem čekala, že se toho tématu někdo chopí, ale když to nikdo neudělal, rozhodla jsem se knihu napsat. Prožila jsem část života v totalitě a o to víc si vážím svobody, kterou dnes máme. Že rozhodujeme sami o sobě, že za nás nerozhoduje někdo jiný a nevnučuje nám své názory. Svoboda pro mě hodně znamená a jsem ráda, že jsem se jí dožila. Že v ní žijí mé děti.

Nechybí nám dnes společný nepřítel? Za totality to bylo jasné: na jedné straně jsme byli my – takzvaná mlčící většina, na druhé oni – komunisté a estébáci. Není teď mnohem složitější rozpoznat, kdo je ten „dobrý“ a kdo „zlý“?

Máte pravdu, že společnost je zvláště rozpolcená. Jako kdyby si lidé mysleli, že mají právo dělat všechno, co se jim líbí, bez ohledu na ostatní. Přitom očekávají, že je bude okolí respektovat, že jsou to oni, kdo mají patent na pravdu.

Spisovatelé jako Karel Čapek nebo Milan Kundera byli považováni za svědomí národa. Má se i dnes spisovatel vyjadřovat k ožehavým otázkám naší současnosti?

Co kdybychom to nechali na jednotlivých spisovatelích? Ať píší o věcech, které je zajímají. Jsou to lidé jako všichni ostatní, dopřejme jim tedy stejnou svobodu. Pokud se chtějí vyjadřovat, mají samozřejmě možnost, pokud ne, je to jen a jen jejich volba.

Na čem právě pracujete? Píšu další knížku pro děti. Psaní knih pro děti je radost.

Budou to pohádky nebo nějaká dětská dobrodružství? To bych si zatím raději nechala pro sebe. O tom, co právě píšu, mluvím nerada. Ale už začínám i myslet na další román. O čem bude, to taky neprozradím.

Když začínáte psát nový román, máte příběh dopředu promyšlený, že třeba znáte i konec, nebo se necháte vést postavami a příběh upravovat podle nich? Než začnu psát knihu, promyslím její děj, takže vím, jak příběh dopadne. Během psaní se samozřejmě ledacos změní, přibudou nové motivy, někdy zjistím, že postava, které měla hrát důležitou roli, mi vlastně překáží, prostě psaní je tvůrčí proces a nedá se dopředu úplně přesně naplánovat.

Stalo se vám někdy, že jste začala psát román a nedokončila ho, protože se vám text nelíbil? To se mi zatím nestalo, každý ze svých románů jsem dokončila. Asi právě proto, že sedám k počítači, až když kostru příběhu znám, vím, kam se chci s textem posouvat.

Inspirujete se někdy skutečnými příběhy a osobami nebo výhradně spoléháte na autorskou fantazii? Fantazie je pro spisovatele nesmírně důležitá, bez ní by vůbec nemohl psát. Ale to neznamená, že nemůže využít svých osobních zážitků, prožitků a příběhů, které se odehrávají kolem něj. O čem jiném než o životě by měl autor psát? Ostatně děj mé první knížky mi vyprávěla jedna paní ve vlaku.

Ovšem spoléhat pouze na fantazii může být ošidné, člověk se může odchýlit od reality a jeho příběh není reálný, přesvědčivý – samozřejmě teď pomijím sci-fi. Pokud autor chce, aby jeho příběh byl reálný, aby mu čtenář rozuměl, musí znát realitu a věrohodně ji popsat. Od toho jsou také rešerše. Když chcete spolehlivě popsat, jak vypadalo město v padesátých letech, jako jsem to dělala já v Haně, musíte se podívat do dobových knih a na fotografie, vědět, jak lidé v té době chodili oblečení, jak vypadaly jejich domácnosti.

Napadlo vás někdy napsat klasický historický román? Historický román mě neláká, nejsem historik, který se dobře orientuje v dobových reáliích. A vlastně ani nevím, jestli bych chtěla vymýšlet historický příběh.

ALENA MORNŠTAJNOVÁ (1963)

Vystudovala angličtinu a češtinu na Filozofické fakultě Ostravské univerzity. Pracovala jako lektorka a překladatelka anglického jazyka. Žije ve Valašském Meziříčí. Nyní je uznávanou spisovatelkou a autorkou úspěšných knížek – Slepá mapa, Hotýlek, Hana, Tiché roky, Listopád. Na jaře jí vyšla zatím poslední kniha Les v domě. Napsala také několik knížek pro děti a pracuje na další. Její knihy vycházejí i v zahraničních překladech.

Co soudíte o výroku slavného amerického spisovatele Ernesta Hemingwaye, že každý dobrý příběh končí smrtí? Všichni víme, jaký konec nás všechny čeká. Ale je na nás, jak ten čas, který je nám dopřán, strávíme. A tak je to i s knihami. Žádná kniha vlastně nemá uzavřený konec. Vyprávění sice skončí, ale příběh sám pokračuje až k definitivnímu konci, to všichni víme. A taky víme, jak skončil Hemingway. Optimista to rozhodně nebyl a jeho pohledem na svět bych se proto raději neřídila.

Co byste čtenářům řekla o vaší poslední knize Les v domě, která vyšla na jaře? Je to neveselý příběh malé holky, které říkají cácora. Vyrůstá v nefunkční rodině a v dospělosti se musí vyrovnávat s různými traumaty. Vypráví ji dvacetiletá žena a do toho věku pokračuje i děj knihy.

Les v domě vyvolal řadu kritických soudů. Byla jste napadena, že jste napsala plagiát, že nerozumíte tématu zneužívání dětí. Jak se k tomu stavíte? Nepodložené tvrzení vzešlo z jediné recenze v internetovém časopise, a jak je na sítích zvykem, rozšířilo se rychlostí blesku, dostalo se do bulváru a i do seriózních médií. Bylo to velice nepříjemné i proto, že recenze zcela vyzradila děj knihy. V následných internetových diskuzích se samozřejmě objevily i další spoilery, a dokonce i konec knihy. Proti takovému nařčení je velice těžké se bránit. Rozhodně mi to vzalo chuť do dalšího psaní a vím, že mě to připsavilo o svobodu, kterou jsem při psaní cítila.

Návštěvnícké centrum
Bernard se stalo Stavbou
roku Kraje Vysočina
2022. Zveme vás
na návštěvu.
www.navstivtebernard.cz

Na 27. ročník Bernard Festu k nám do Humpolce zavítalo krásných 11 tisíc návštěvníků. Vstup na čtvrtěnní program byl tradičně volný a výtěžek z vytočeného piva v tento den jsme věnovali Domovu blahoslavené Bronislavy, domovu pro seniory v Humpolci. Letos to bylo 219 tisíc korun.

Potěšila nás ocenění z domácí soutěže Zlatá pivní pečeť 2023. Z Litoměřic jsme si přivezli nejcennější kov za Bernard s čistou hlavou Free, Jedenáctku a kvasnicovou Desítku a další dvě medaile.

Už několik let vždy na podzim vaříme limitovanou edici oblíbeného ležáku s chmelem, který roste nedaleko Humpolce na zahradě našeho vrchního sládky. Nyní jsme v nadmořské výšce 575 metrů nad mořem založili novou chmelnici. Kořeny zde zapouští 144 rostlinek šesti druhů chmele a za rok, za dva se budeme těšit na první úrodu.

Naše Pivní pálenka Bernard získala další medaili. Bronz vezeme tentokrát z Londýna ze soutěže International Wine & Spirit Competition.

V soutěži CZECH TOP 100, obdivované firmy, obsadil Rodinný pivovar Bernard 2. místo v České republice v oboru potravinářský a tabákový průmysl.

Pivnice Na Štokách je součástí Návštěvníckého centra v Humpolci. Získala první místo v hlasování veřejnosti v soutěži Dřevěná stavba roku 2023. Načepujeme vám tady Bernarda přímo z tanků a nabídneme jídla, která se k němu skvěle hodí. Rádi vás také provedeme pivovarem.

Na soutěži Frankfurt International Trophy získaly zlaté medaile Sváteční ležák a Bernard Švestka, stříbrnou medaili Bernard světly ležák 11°. Na soutěži European Beer Challenge ve Velké Británii jsme získali celkem devět medailí: šest bylo zlatých, jedna stříbrná a dvě bronzové.

V polovině května jsme uspořádali Benefiční běh na dvě rozhledny pro Nadační fond pomoci Bernard, který pomáhá lidem v nesnázích v Humpolci a nejbližším okolí. Účastníci v kategoriích závodníci a výletníci absolvovali pětikilometrovou trasu, na které vystoupali na naši rozhlednu na pivovarském komíně a na věž zříceniny hradu Orlik.

Když projíždí Jiří Slavík ve Švihově na Chrudimsku kolem Nového rybníka, vždycky si vzpomene, jak tady 16. března v půl páté ráno zachraňoval život řidiči, který skončil s autem ve vodě a neuměl plavat. Od nás získal Bernardovu cenu a pivo na rok zdarma.

Přímo od výčepu můžete poslat své hodnocení piva k nám do pivovaru. Umožňuje to náš nový systém „Jak Vám dnes chutná Bernard?“. Pokud něco není v pořádku, pomůžeme výčepnímu, aby jeho pivo bylo příště co nejlepší a zákazníci se mu vrátili. Spolu se systémem „Jak Vám dnes chutná Bernard?“ jsme připravili nový web, kde je na jednom místě, jednoduše a přehledně, všechno o čepování piva pro profesionály i amatéry. Krátká videa a srozumitelné texty najdete na adrese www.bernard.cz/kvalita.

text Ondřej Neff
ilustrace Luděk Bárta

Kvalifikovaný souhlas

V rádiu jsem poslouchal zajímavé povídání s Petrem Koubským. Tento skvělý novinář se zaměřením na vědu vykládal o pokusu neurovědců v texaském Austinu. Dosáhli čehosi, co se dá skoro nazvat čtením myšlenek. Po určité specifické přípravě dokázali s velkou mírou přesnosti číst, co se dělo v hlavě zkoumané osoby. Bez pomoci umělé inteligence by to samozřejmě nešlo. Redaktor, který Petra Koubského zpovídal, byl zvědavý na to, zdali by se dala tato technologie využít v policejní praxi. Háček je v tom, že samotnému čtení předcházela ona zmíněná příprava, a ta trvala patnáct hodin.

Načítaná osoba by tedy musela souhlasit, že ji nejdříve zavřou do tunelu magnetické rezonance a pak teprve mohou zavolat umělou inteligenci, aby se jí do mozku zavrtala. Říká se tomu kvalifikovaný souhlas. Souhlas není žádná novinka. Musíte souhlasit, než se cokoli začne. Před pár dny jsem křtil svůj nový román Ostrov nesmrtelných. Byl to moc pěkný křest, přišlo hodně lidí, v první řadě seděla slečna a měla na stativu mobil a všechno natáčela. Načež mě velmi mile požádala o kvalifikovaný souhlas s vložením na webovou stránku.

Jejdamane, vždyť bych jí ruku líbal, že se vůbec obtěžovala a byla tak laskava a přišla, a tím spíš jsem rád, že je ochotna pustit zvěst o mé skvělé knize do světa! Jenže dnes se kvalifikovaný souhlas žádá.

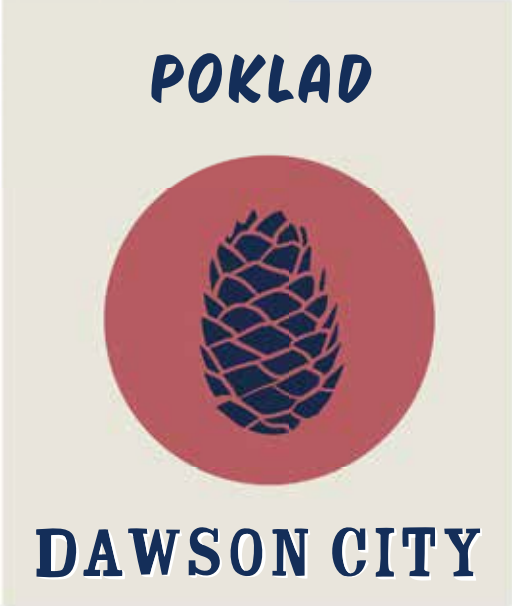
Jak je to s tím čtením myšlenek? Podle toho, co Petr Koubský říkal, je to hodně v plenkách a s tou policejní praxí by to asi bylo obtížné. Polapeného podezřelého by museli do tunelu magnetické rezonance nejdříve nacpat a on by se jim v něm mrskal a umělá inteligence by se na to pak koukala neinteligentně, jako když husa kouká do flašky. Technický pokrok ale pospíchá milovými kroky a za pár let to už nebude tunel, ale lehké přenosné zařízení. Vypadat bude jako mobil. Jestli o tom chcete vědět víc, napsal jsem román Tušení podrazu. Tam taky chtěli od zkušební osoby kvalifikovaný souhlas. Bez něho nejde nic. Kdosi zcela vážně navrhoval jakousi aplikaci do mobilu, něco jako souhlasenku, na které by si Romeo s Julií před vstupem na lože lásky kvalifikovaný souhlas odklepli.

Když je všude tolik souhlasů, hned se v tom světě cítím líp, jaksi bezpečněji. Jenom mám obavy, zdali systém nemá nějaké

dírký či mezírky. Když teď například přijdou ke zrušení automobily na benzín nebo naftu a místo nich se zavedou elektrická auta a za tím účelem se zavírají elektrárny, ať přemýšlím, jak přemýšlím, nepamatuju, že bych někdy někomu kvalifikovaný souhlas dal. Možná, že jsem nepozora a něco mi uniklo. Bylo by to nepraktické, kdyby se chodilo po stovkách evropských občanů občan od občana s žádankou o souhlas. Možná tedy, že souhlas byl zakuklen ve volbách. Ale zase, nevzpomínám si, že bych četl v politickém programu něco v tom smyslu, že se napříště bude veškerý průmysl a doprava a vytápění bytů pohánět solárními panely a větrníky.

Nejspíš to v programech nikde takto napsáno nebylo. S tím mohu jenom vyjádřit nesouhlas. Potíž je v tom, že můj nesouhlas má asi takový význam, jako souhlas, který musím na svém počítači padesátkrát denně odklikávat, když se chci prokousat k jakékoli informaci. Souhlasit se prostě musí, abychom si byli vědomi toho, že jednáme svobodně. Musí se, ale kvalifikovaně.

•

Arrivederci, Venezia

Patří k nejkrásnějším světovým městům, které by měl navštívit každý opravdový milovník umění a historie. A má jednu velkou, jinde nevídanou přednost – nejezdí tady žádná rychlá auta, žádné tramvaje. Ulice jsou jen pro pěší a kanály pro vodní čluny, které obstarávají osobní i hromadnou dopravu. Benátčané těm větším říkají vaporetta. K individuálním projíždkám turistů pak slouží gondoly, řízené štíhlými italskými chlapíky. Lodky vypadají křehce, ale cestující se nemusí bát žádné nehody. Ti muži své řemeslo umějí.

Benátky oplývají až neuvěřitelnou spoustou historických památek – paláců, kostelů, starých hotelů a pro jejich neobvyklou atmosféru je často vyhledávají filmaři. Působivou kulisu zachycuje například film *Smrt v Benátkách* natočený podle novely Thomase Manna slavným režisérem aristokratického původu Luchinem Viscontim.

Mezi nejznámější benátské památky patří Ponte di Rialto, po kterém musí přejít každý turista. Tento působivý kamenný most klenoucí se přes Canal Grande (Velký kanál) skýtá nádherný pohled na rušný provoz na kanálu a okolní paláce. Určitě stojí za to alespoň chvíli na něm postát a udělat nějaké fotky. Ty zachycující Canal Grande jsou nejtypičtější. V okolí mostu trhovci nabízejí ryby a plody moře a také ovoce a zeleninu.

Nedaleko slavného mostu stojí mohutný kostel Santa Maria Gloriosa dei Frari. Upoutá nejen svou architekturou z patnáctého století, ale i mistrovskými díly Tiziana (Nanebevzetí z roku 1518), Donatella a Giovanni Belliniho, který je autorem působivého oltářního obrazu v sakristii Trůnící Madona se světci.

Malby jiného slavného italského umělce Tintoretta najdete v budově, která se nazývá Scuola Grande di San Rocco. Byla založena v první třetině šestnáctého století jako charitativní instituce pečující o choré z darů bohatých Benátčanů, kteří doufali, že svatý Roch je ochrání před morem. Scuola je plná působivých maleb, mezi nimiž vyniká Tizianův Kristus nesoucí kříž.

Benátky jsou doslova přeplněné gotickými, renezančními a barokními skvosty, ale kupodivu se tady najde i moderní umění. Američanka Peggy Guggenheimová zakoupila před lety Palazzo Venier dei Leoni u Velkého kanálu a umístila v něm přes dvě stě maleb a soch. Nechybí tu Pablo Picasso, sochař Brancusi a americký umělec Jackson Pollock, Salvador Dalí, Miró, Chagall, de Chirico a další známí moderní umělci. V dlážděné zahradě je umístěno množství plastik.

Naopak díla starých mistrů od byzantského umění, přes gotiku, renezanci a baroko se nacházejí v obrazárně dell'Accademia. Jsou tu i krajiny z osmnáctého století, ale pokud člověk nechce prochodit spoustu interiérů, může Accademii vynechat, protože ho ještě čekají ty, které by rozhodně vynechat neměl.

Středem Benátek je náměstí svatého Marka. Gotickou hravostí upoutá dóžecí palác, kde léta sídlili vládcové republiky.

Přemírou zdobností oplývá reprezentační rozlehlá síň Velké rady s obří stropní malbou. Sala Dello Scudo vyniká soudobými mapami a dvěma velkými glóby z osmnáctého století. V síni Rady deseti, jejíž strop zdobí dvě překrásné malby od Veroneseho, se scházeli vedoucí muži republiky, kteří měli na starost její bezpečnost i v některých dobách zahraniční výboje.

Za dóžecím palácem je skrytý nenápadný Most vzdechů, kudy vodili do vězení provinilce.

Další významnou památkou na náměstí San Marco je bazilika svatého Marka. Její stěny a strop jsou ozdobené mozaikami, ta nejkrásnější zobrazuje nanebevzetí Ježíše Krista. Mozaiky prozrazují silný vliv byzantských umělců. Nejcennějším klenotem baziliky je Pala d'Oro: drahokamy posetý oltář s dvě stě padesáti emaily na zlaté fólii. Mnohé působivé artefakty se nachází ve zdejší klenotnici.

Naproti bazilice poutá pozornost renezanční orloj sestrojený koncem patnáctého století. Zvonice Campanila byla původně postavena ve dvanáctém století a sloužila i jako maják, ale v roce 1902 se zřítíla kvůli špatným základům. O deset let později už stála na jejím místě dokonalá replika. Z jejího vrcholu je nádherný pohled na celou lagunu a na střechy středověkých domů. Za příhodného počasí jsou odtud vidět i Alpy.

Kousek od náměstí San Marco je Harryho bar, který vybudoval Giuseppe Cipriani se svým americkým přítelem Harrym. Bar se chlubí množstvím slavných návštěvníků. Sedával v něm i Ernest Hemingway, který do Benátek, konkrétně do slavného hotelu Gritti ve stejnojmenném paláci, umístil děj několika kapitol svého milostného románu *Přes řeku a mezi stromy*. Jde o melancholický příběh staršího, vážně nemocného amerického plukovníka a mladé benátské krásy.

Na náměstí svatého Marka se nachází Museo Correr, v němž se kromě umělců benátské školy nachází i dvě slavná díla Vittoria Carpaccia *Portrét mladého muže* v červené čepici a *Dvě benátské dámy*.

Na konci Velkého kanálu stojí impozantní kostel Santa Maria della Salute. Zdobné a majestátní baroko tu slaví svůj triumf. Tizianův oltářní obraz a jeho nástropní malby stojí za podrobnou prohlídku. Z nábřeží u kostela je působivý pohled na čilý pohyb na kanálu. Člověk se diví, že tu jen zřídka dochází k nehodám. Působivý pohled je i na četné paláce s můstky, u nichž mohou přistávat čluny a gondoly.

Hroby dóžat najdete v kostele Santi Giovanni e Paolo. Neobyčejně působivý je renezanční náhrobek dóžete Nicola Marcella a Belliniho mistrovský polyptych.

Po prohlídce nejvýznamnějších památek (pokud nejste v Benátkách jenom na jeden den, což prostě nestačí: jedná se jen o jakési nakouknutí do města) máte dvě možnosti. Buď se vydat s mapou nebo s mobilem a hledat další významné „atrakce“, nebo se prostě jen procházet úzkými uličkami, přecházet

mostky a objevovat nečekaná zákoutí, náměstíčka i památky, o kterých jste četli v některém z průvodců. Pokud se vydáte dál od centra, tj. na východ, turistů i památek znatelně ubývá, a když máte štěstí, najdete i malou restauraci nebo pizzerii, kterou navštěvují jenom místní. Tomu odpovídá obsazenost (žádné davy) a samozřejmě i příznivější cena než v turistických podnicích v centru. Ale pozor – člověk tu může snadno zabloudit, měl by si pořád uvědomovat, kterým směrem je náměstí svatého Marka a na něj se vrátit.

Kdo je trochu solventní, neměl by si nechat ujít projížďku gondolou. Dostane se tak i do míst, která by jinak neviděl. A může obdivovat šikovnost zdejších veslařů.

Jestliže jste Benátkám věnovali více dní, jistě navštívíte i ostrovy Murano, kde pracují benátské skláři, a Burano, jehož kanály zdobí skromné domy s pestrobarevnými fasádami. Je to trochu jiný svět, tady žijí obyčejní Benátčané, jejichž život je určitě také zajímavý.

Dalším možným cílem je benátské Lido (právě na něm se odehrává Mannova útlá novela), kde jsou široké písčité pláže, ale moře tu není zrovna blankytně modré a křišťálově čisté.

Benátky jsou město, kam se můžete vracet a vždycky objevíte něco nového. Něco, co stojí za vaši pozornost a co vám při předchozí návštěvě uniklo. Arrivederci, Venezia!

Zřícenina hradu Rokštejn se nachází v malebném údolí říčky Brtnice nedaleko stejnojmenného města. Dojít se k ní dá i z druhé strany z vesnice Přímělkov, kam jezdí vlak z Jihlavy. Hrad postavili koncem třináctého století a podstatně ho rozšířili v následujícím století. Dosud trávající dlouholetý archeologický průzkum přinesl řadu poznatků o životě v něm. Zcela unikátní je nález středověkých hracích kostek – jejich soubor je největší v Evropě. Mezi nejvýznamnější vlastníky hradu patřil moravský markrabě Jan Jindřich a jeho syn Jošt. Hrad měl tvořit jakousi mocenskou protiváhu Jihlavě. V patnáctém století byl pobořen právě jihlavskými vojáky. Návštěvu zříceniny je lepší neodkládat, protože existují úvahy, že by údolí zaplavila přehrada.

Zřícenina hradu Rokštejn

sahm
The glass for top brands

Free
Grep
Bitter
čepovaný